

MAGYAR MOLNÁR

a magyar malomipar érdekeinek szakközlönye

az Országos Magyar Malom-Egyesület hivatalos lapja

Megjelenik havonként 3-szor.	Előfizetési ára: évenként 10 frt. félreve 5 frt. Hirdetéseinek árszabály szerint.	Szerkesztője és kiadóhelye: Budapest V., Erzsébet-ter 19.
------------------------------	---	---

BUDAPEST, 1889. NOVEMBER HÓ 30.

TARTALOM: A belföldi lisztüzlet. — A Kazánfűtőér (Kell J.-tól). — A Cyclon-porgyűjtő. — Egyenletli közlemények. — Tarifa-ügyek. — Műszaki apróhírek. — Külföldiek. — Kereskedés és forgalom. — Statisztika. — Üzleti tudósítások. — Hirdetések.

A belföldi lisztüzlet.

Kivitel-i lisztüzletünk az utóbbi időben illetékes részről statisztikai adatok alapján, elméleti és gyakorlati bizonyítások s töltés-kezelési nyomatékos érvek soronban vitelével oly sok irányban tárgyalottot s világítottat meg, hogy e tárgyunk jelenlegi viszonyaink szempontjából, sajnos, egyelőre újabb szempontjait nem igen fedezhetnők fel, annál inkább érdemi meg azonban a fáradságot, hogy egyszer már *belföldi lisztüzletünket* is közelebbről szemügyre vegyük.

Hisz, a mint az idevonatkozó cikkek során kifejtettél, a legűbbi kivitelre szoruló állam védvamos politikája, ár-és verseny-viszonyok, drága szállítási stb. által megnehezített külföldi kivitelünk, mely iparunk betegségének alapját képezi, termelésünknek mindössze csak 18–20 százalékat teszi, míg az Ausztria-Magyarország fogyasztására jutó 50%-ot meghaladó többlet mennyiség jutalmazó értékesítésével úgy látszik egészen meg volnánk ellégedve, legalább az erről a kérdésről lapaszállható nema esend — elmenthető a kivitelünknek szentelt változatos fejtegetésekkel — másként nem igen magyarázható.

Pedig a baj sokkal közelebb van és főként belföldi üzletünk korrupciójában keresendő, mely most már mintegy tíz év óta viszi tizletünket a lejón lefelé.

Még mintegy tíz évvel ezelőtti időben, kevés kivétellel, az egész osztrák-magyar piac-területen solid, egészséges és haszonléló üzletünk volt, mely nem tekinthe a kedvezőtlen aratási eredmények által néha előidézett veszteséges árphelyzeteket, általánosságban mindig kielégítő volt.

Lisztünk mindenba keresték ezékké volt, voltak még „kuncsaftjaink”, a kik minden viszonyok közt híven ragaszkodtak malmaikhoz, azokat teljes bizalommal ajándekozták meg s önként érteődőnek tartották, hogy mi az örles után hasznát igényeltünk, mert hisz ők is haszon-származást hasznát kereső versenyenyl állottak szemben és ezékkék jutalmazó fogyasztásra lállottak. Utazóink a vidéken kintjárva, mindenütt bizteltelt fogadtatták, még megfizetéseiknek tartották, ha a malomnak, mely solid

UNGARISCHER MÜLLER

Zeitschrift für die Interessen der ungarischen Mühlenindustrie

offizielles Organ des Ung. Landes-Mühlen-Verbandes.

Erscheint monatlich dreimal.	Pränumerationspreis: ganzjährig fl. 10, halbjährig fl. 5. Inserate nach Tarif.	Redaction und Administration Budapest V., Elisebethplatz 19.
------------------------------	--	--

BUDAPEST, 30. NOVEMBER 1889.

INHALT: Das Mehlgeschäft im Inlande. — Ueber Kesselfeuerung (von J. Kell). — Der Cyclone Staub-Sammler. — Verbundnachrichten. — Tarifwesen. — Technische Miscellen. — Verschiedenes. — Handel und Verkehr. — Statistik. — Marktberichte. — Inserate.

Das Mehlgeschäft im Inlande.

Unser Geschäft im Auslande ist in letzterer Zeit von berufener Seite an Hand von statistischen Daten, theoretischen und praktischen Beweisen, mit mehr oder minder gewichtigen Argumenten, von so vielen Seiten beleuchtet worden, dass diesem Thema, unsere gegenwärtigen Verhältnisse ins Auge gefasst, vorerst hier keine Lichtpunkte mehr abgewonnen werden können, und es dürfte sich nun auch einmal der Mühe lohnen, unserm *inländischen Mehlgeschäfte* näher zu treten.

Sind es doch, wie besprochen wurde, nur etwa 18–20% unseres Erzeugnisses, dessen durch die Schutz-zollpolitik der meisten importirenden Staaten, durch Preis- und Konkurrenzverhältnisse, durch hohe Frachten etc. erschwelter Absatz im Auslande das Grundübel sei, an dem unsere Industrie krankt, während wir mit dem löhrenden Absatze des für Oesterreich-Ungarn verbleibenden über 50% behagenden restlichen Mehlsquantums zufrieden zu sein scheinen, es ist sonst das beharrliche Schweigen über diesen Gegenstand nach allen mannigfachen Ausführungen, unsern Export betreffend, nicht anders zu deuten.

Und doch liegt das Uebel viel näher, und es ist hauptsächlich in der Corruption unseres inländischen Geschäftes zu suchen, welches sich seit etwa zehn Jahren auf abschüssiger Bahn bewegt.

Bis vor zehn Jahren hatten wir, mit wenigen Ausnahmen, in Oesterreich-Ungarn ein solides, gesundes, lucratives Geschäft — welches, von den durch ungünstige Ernten hervorgerufenen verlustbringenden Conjunctionen abgesehen — stets zufriedenstellend war.

Mehl war ein couranter Artikel, man hatte noch „Kunden“, die sich unter allen Verhältnissen an ihre Mühle hielten, derselben vollen Vertrauen schenkten, die es für selbstverständlich hielten, dass wir einen Malhölz, einen Nutzen beanspruchten, da auch sie einer ebenbürtigen, Nutzen suchenden Concurrenz gegenüberstanden und löhrenden Absatz fanden. Unsere Heisgoden, die hinaus kamen, wurden mit Achtung empfangen, man

elvet folytán tekintélynek örvéndet, valamely képviselője látogatást tett a vendéln, a ki megrendelésével gyakran várt addig, míg a malnok képviselői kilátogattak s nem igen alkudoztak velük, ha reánk nézt nyereséges áratok követelték is. Akadtak meg olyan máv kedélyek is, kik készpénzüket előre is beküldték, mert a hitelyújítás lehetőségét nem is képzelték magunknak, a megrendelések jobbjára a valóságos időleges szükségletnek feleltek meg, határidőre való fizetkötések ritkaság számba fordultak, bár s a malnoknak általánosságban csak újközi sölid és valóságos lisztkészletekkel vagy magrobbeszerő pékekkel volt dolgn, kik maguk is élni akartak s másokat is élni hagytak.

Efőlt az időfő származható — talán éppen az izélet használatja természetétől folyólag — a helyfődi őrési iparnak nagy kifőlédes, részben új malnok keletkezés, részben a meglevők átalakítása, kibővítése, a meglevő gépeberendezés jobb kihazánása és új mind jobb és tökéletesbb termelésre berendezett gépszerkezetek alkalmazása által.

Az új versenyt nagyban gyámoltotta termelésnek könnyebb piacra vitel, valamint a malnoktechnika haladásának megfelelő tökéletesbb műlberendezés, melyet a helyfődi malnoknak is használatba be kellett szerezniök, új termékük fokozatosan javult, a nélkül hogy ezen nevezetes többlettel elert és költségvetőhatatlannal szembeálló előnyét veivőiktől bármí jutalom igényeltelt avagy megadatot volna és a mikor aztan ez a vívmány is megszokható vált, új meg új észközökről kellett gondoskodni a végre, hogy a mind nagyobb kínálat közepett nyeregre tartlassuk magukat és az esetleg beálló értékesítési nehézségeket szembezállhassunk.

Mindegyikünknek az az aggodalma, hogy tért veszthetünk, nem vettük észre velünk, hogy a fogyasztás az országban fokozódásra képes, a minthogy a helyfődi fogyasztásra vonatkozó megfontolhatlan statisztikai adatok nyomán konstataható, hogy a fogyasztás szempontjából számbavehető lisztek fogyasztása azok termelésével csaknem arányosan emelkedett volt. A végre, hogy versélyeztetett fogyasztásunkat eddigi nagyságában illetőleg a termelés kiterjedtségének megfelelő mérvben biztosíthassuk, a saját veivőiket erősebben kezdtük szorítani és az idegen veivőket is magunkhoz ragadni törekedtünk s e célból a helyfőldön ezéltől csak szőrványosan alkalmazott ügynőket nagyobb számban kezdtük igénybe venni. Ha azt szándékoztuk ezzel elérhetni, hogy a versenyt meggátoljuk, éppen az ellenkezőjét értük el vele.

Azélőlt 10—15, a malnok érdekeit szíven horoló Emolyi képviselőnk volt, most azonban csak latványoztuk a versenyt, azáltal hogy ügynőket alkalmaztuk, a kik első sorian csak a saját keresetükre törekcsenek. Áramukat a közvetítők jutaléka által drágábbá tettük a fogyasztóra nézve, így pedig magunk ezélnk el attól a haszontól, a mely az ügynőkök helyett mi magunk tehetnénk el.

Az eladás központjain majdnem ugyanannyi ügynők telepedett meg, mint a hány malom van, s ezek aztán, hogy magunknak állást teremcsenek, körülhízelegetek mindenkit, kiesinyt-nagyot egyaránt. A velük közölt eladási áratok, hogy senkivel el ne rontsák a jó viszonyt, egyetértőleg és egyformán szabtak meg s a képvisel malom jó hírneve mellett, a minék akkor mégis tulajdonítottak még bizonyos fontosságot, nagy szerepet játszott a pajtásokodás. A nagyobb kereskelő, a kinek az élni egyöntetűsége mellett nem lehetett semmi lényegesebb előnyt nyújtani, — ha csak nem számíltuk ide az ügynők rayonjuttalékát s az e mellett utjabban a nagyobb forgalomra engedélyezett

félle sich noch durch den Besuch des Vertreters einer Mühle, die durch ihre soliden Prinzipien Ansehen genoss, geschmeichelt, man wartete oft mit Aufträgen bis sie kamen, und feilschte nicht mit ihnen, wenn sie für uns löhndere Preise fordereten.

Es gab noch naive Gemüther, die ihr gutes Geld im Vorhinein sandten, da sie an einen Credit nicht denken konnten, die Bestellungen geschahen zumeist für den wirklichen Produktion Bedarf — Schüsse auf Lieferung waren eher seltenheit und man hatte es im Grossen Gänzen mit Kapitalkräftigeren, soliden wirklichen Mülhändlern oder grösseren Bäckern zu thun, die leben wollten und leben liessen.

Von dieser Zeit her datirt wohl auch — eben in Folge des lucrativeren Geschäftes, die Ausdehnung des hiesigen Mühlenbetriebes, theils durch Zuwachs neuer Mühlen, durch Zu- und Umbauten, Adaptirungen, besserer Ausnützung vorhandener und Anschaffung neuer, mehr und besser producirender Maschinen.

Die neue Concurrenz fand Unterstützung in der leichteren Einführung ihres Productes, durch die den Fortschritten der Mülhentechnik entsprechende vollkommene Einrichtung, die wir auch nach und nach anschaffen mussten, unser Product wurde anhaltend verbessert, ohne dass für diesen mit erheblichen Mehrkosten erungenen, ins Auge fallenden Vortheil von unseren Abnehmern irgendwelche Entlohnung verlangt oder geleistet worden wäre und als nun auch dieser Effect verauscht war, musste man auf neue Mittel sinnen, um sich angesichts des grösseren Angebotes im Sattel zu halten, und etwa eintretenden Absatzschwierigkeiten zu begegnen.

Die Furcht eines jeden Einzelnen von uns, dass wir an Terrain verlieren könnten, liess uns übersehen, dass der Consum im Lande steigerrungsfähig sei, wie auch nach den unwiderleglichen Ziffern des Verbrauches im Lande constatirt ist, dass derselbe für die zumeist in Betracht kommenden Consummate fast in gleicher Proportion, wie die erhöhte Fabrication gesiegen ist. Es würde nun, um sich den gefährdeten Absatz in bisheriger Höhe oder der Ausdehnung der Production entsprechend zu sichern, an ein intensiveres Bearbeiten der eigenen und Heranziehung der fremden Kundschaft geschritten und Heranziehung der fremden Kundschaft geschritten und man bestellte zu dem Ende, früher im Inlande nur vereinzelt etablirte Agenturen in grösserer Anzahl. Wenn wir dadurch der Concurrenz vorbeugen wollten, haben wir damit das gerade Gegentheil erreicht.

Früher eine Anzahl von 10—15 auf unseren Vortheil bedachte seriöse Concurrenten, haben wir durch Aufstellung von Agenten, die in erster Reihe ihren Verdienst im Auge haben, die Concurrenz nur potenziert, haben den Artikel durch die Vermittlerprovision dem Consum vertheuert oder uns um den Nutzen gebracht, den wir statt des Agenten hätten einheimischen können.

In den Verkaufscentren etablirten sich fast überall ebeusoviel Agenten, als es Mühlen hat, und unsmelnebelten dort um sich eine Position zu schaffen, Gross und Klein, Die ihnen an Hand gegebenen Verkaufspreise wurden, um es sich mit Keinen zu verderben, gleichmässig angestellt und es spielte nebst dem Renommée des vertretenen Etablissements, dem dazumal noch einiges Gewicht beigelegt wurde, die Cameraderie eine grosse Rolle.

Der grössere Händler, dem bei der Uniformität der Preise kein nennenswerther Vortheil geboten werden konnte — wenn von der neben der Rayonprovision des Agenten hergehenden, nun neu eingeführten Umsatzprovision abgesehen wird, — wurde nun zur Speculation gedrängt, Wenn, was doch einmal eintreten kann, Mehl steigen

jutalekok, úgyszólván készletre volt — az ázerkedésre. Mert ha egyszer, a mi megtörténhetik, a listá ára emelkednek, a kereskedő képes lenne ezt olcsóbban kínálni, mint a malomok s ezáltal korábbi kisebb bevönek, a kik tőle elődegeneltek, helybizonyítatja, hogy megfelelőbb ajánlatokat képes nekik tenni, mint a malomok.

Mikor azután mindnyáre több ügynök lépott fel, nekiesetek a kisebb czégeknek is, s ezeknek, a kik eddig szükségleteiket valamegy vidéki kereskedőnél fedezték, kitáratásba helyezték, hogy a malomok hirtelt fogmak nekik nyitni, ha közvetlenül lesznek megrendelvek. Teha beszélték a fejkéit, hogy szükségletük okvetlenül nagyobb, és ha nem, akkor nagyobb fog lenni, mint a milyentről őök maguk hajlandók lettek volna gondoskodni. Egyesek csendes agyálait mindenféle igérettelk osztatták el, s végre ezeket is ázerkedő vásárlásokra készítették.

Igy azután szépen felszaporodott az olyan vevők száma, a kik utóbb, eszközök elégtelen voltánál s az önmaguk által elődeizett s megnehezített versenynél fogva megfontolták magát az fizetelt, reánk nézve pedig majd-nem lehetelmé tették, hogy az esetleg beálló kedvező konjunkturákat a magunk előnyére használhassuk ki.

Ha a buzapiece irányzatát követe, mi is emeljük áramtát, az az egész mennyiség, mely manapság szerződésileg az ügynökök van eladásra álmegyelve, bizonyára még hátravartuk kedélyzelele előlt el lesz már adva, mert reudes viszonyok között az eladás többnyire pang, s a vevő csak akkor tesz megrendelést, ha áremelkedés esetén az ügynöktől meg a régi elősőt áron vásárolhat. Mindholgy ily jó barátok mindig igen szép számban állnak rendelkezésre, ritkán is jön zavarba. Ha abban a helyzetben van, hogy egy esetleges konjunktúra kézzelfogható előnyét a maga hasznára aknázza ki, nem is szükséges, hogy az üzletben előforduló változások nélkül esetleg hátráló irányzatot köczkiztasson. Hiszen ha egyszer behltél ti ki az ily egyoldalú spekuláció, akkor megkezdődnek vagy mondjuk, hogy megkezdődtek azok a kínövesék, a melyek öket szolgálhattak igen enyhe eladási módzatáink megállapítására.

Ilyenkor azután azelőtt árlérvégezések, prolongációkat és esereket kellett engedélyeznünk, mert az ázerkedő kistérségek jó szorereise fejében megrendelt bizonyos mennyiséget és minőségeket, a melyekről még maga se tudta, hogy hol és mikép fog rajtuk túladni. Habár kisebb számban, de ma is előfordulnak ily túlkápisok, melyek -ha kitudódtak- megelégedően meg is fejtették, üzletünk azonban nem lett egészesszebb az által, hogy most már ritkábban kell engedelményeket tennünk.

Csupán azt értük el, hogy gyártmányunk, mely azelőtt élite-cikk volt, most vesztelt értéke becseblől, huzozolja mindenki, kínálják, nyakára kényszerítik a vevőnek: elértük továbbá, hogy most már ritkán kaplatunk érte oly árt, a mely hasznossal, ha még oly szerényvel is, járna reánk nézve. Évekkel ezelőtt még az volt a szokás, hogy az ügynök az ő jutaléka erejéig felemelt árjegyzés mellett bizottt meg az eladással, tehát ki kellett érdemelnie a maga jutalékát is, manapság ezek a jutalékok legfőbb esetben magának a malomnak költségcsimuláját terjedik. Ettől előkintve, ez a költségcsimula a kisebb vevővel való közvetlen forgalomban kézzelfogható meg továbbá tetemes szaporulatot ért azáltal is, hogy a fokozott munka czimén, személyzet, nyomatványok, könyvek, szállítólevelek, bélyegyek és a saját, valamint ügynököink postaköltségei fejében túlbiklánságok vannak és sok esetben még az ügynökök utáltségeit is megfedeztik, anélkül, hogy a saját utalóinkat nélkülözhetnének, amennyiben ezek, bár önálló működésre ma már tulajdonképen alig van terük, az ügynök

würde, wäre er in der Lage die Mühlen zu unterbieten und seinem früheren kleineren Abnehmer, der ihm entgegenfand wurde, zu beweisen, dass er ihm convenablere Offerte als eine Mühle machen könne.

Als nun immer mehr Agenten kamen, wurde auch der kleine Mann bearbeitet, es wurde ihm, der seinen Bedarf zumeist bei dem Provinzhändler versorgte, Credit bei der Mühle in Aussicht gestellt, wenn er seine Bestellung direct mache, es wurde ihm eingeredet, dass sein Bedarf ein grösserer sein müsse oder sein werde, als für den er vorzuziehen gewillt war. Gelegende Bestehen Einzelner wurden durch allerlei Versprechungen zerstreut, schliesslich wurde auch er zu Speculationskäufen bezogen.

So wuchs uns eine grosse Anzahl von Kunden zu, die bei der Unzulänglichkeit ihrer Mittel bei der durch sie selbst hervorgerufenen und erschwereten Concurréncz das Geschäft corumpiren und es uns fast unmöglich machen, entgegenstehende günstige Conjunctionen zu unserem Vortheil auszunützen.

Erlöhnen wir dem Weizenmarkte folgend, unsere Preise, ist heutzutage das ganze dem Agenten zum Verkaufe contractlich überlassene Quantum vor Empfang unserer Depesche verkauft, da unter gewöhnlichen Verhältnissen der Verkauf zumeist stagnirt und der Käufer nur Anschaffungen macht, wenn er bei Preisserhöhung vom Agenten noch zum alten Preise kaufen kann.

Da ihm eine stättliche Anzahl solch' guter Freunde stets gerne zur Verfügung steht, kommt er selten in Verlegenheit. Er hat es auch nicht nötig, ohne Variationen im Geschäfte einen etwaigen Rückgang zu riskiren, wenn er in die Lage versetzt wird, den handgreiflichen Vortheil der Conjunction sich zu Nutzen zu machen. Schlägt einmal eine solche einseitige Speculation doch fehl, dann begimmen, oder sagen wir begannen diejenigen Auswüchse, die zur Schaffung unserer sehr zahmen Verkaufsmodalitäten Anlass gaben. Früher hatten wir dann Nachlässe, Prolongationen und Umtausch zu bewilligen, da der speculative Kleinhändler auf gut Glück ein Quantum und Sortiment bestellte, von dem er nicht wusste, wie und wo er es absetzen kann. In geringer Zahl kommen auch heute dertel Ausschreitungen vor, die bei Bekanntwerden entsprechend gehandelt wurden, es ist aber unser Geschäft durch die selteneren Concessionen nicht gesünder geworden.

Wir haben nur das erreicht, dass unser Fabricat, früher ein Elite-Artikel, in der Werthbesetzung gesunken ist, von aller Welt heromgetragen, ausgeboten, aufgedrungen wird, und dass wir für dasselbe selten Preise erreichen können, die einen bescheidenen Nutzen für uns einschliessen. In früheren Jahren bestand noch die Gepflogenheit, dem Agenten um seine Provision erhöhte Notirungen zum Verkaufe an Hand zu geben — er musste noch seine Provision verdienen. — heute belasten diese Provisionen in den meisten Fällen das Spesimento der Mühle. Abgesehen hiervon hat dieses auch durch den directen Verkehr mit der kleinen Kundschaft noch einen weiteren stättlichen Zuwachs dadurch erfahren, dass wir durch die vermehrte Arbeit bedeutende Mehrumsgehén für Personal, Drucksorten, Bücher, Fruchtbriefe, Stempel, Porti für eigene und der Agenten Rechnung haben und in vielen Fällen noch die Reise-spesen der letzteren tragen, wobei wir auch unsere eigenen Reisenden nicht entbehren können, da diese, wenn sie auch eigentlich kein Terrain mehr für selbstständige Thätigkeit haben, auf Einladung des Agenten als Inspectoren mithelfen, für ihn fruchtbringend zu wirken. Wenn wir all die Spesen und überflüssigen Provisionen summiren werden, welche wir uns ganz unnothigerweise an den Hals geladen, werden wir

meghívására mintegy felügyelők gyanánt működnek közre a végre, hogy az ügynökök érteleken hasznót teremtsenek. Ha mindezt a költséget és főképezési jutalékot, melyet valóban minden ok nélkül vetünk a nyakunkra, összegezzünk, csupán a budapesti molnokra érve 3—400,000 forinttal nem sokkal kisebb évit kiadás állana előtűnk, oly összeg, mely jóformán elégséges volna arra, hogy abból évenkénti törlesztésünket fedezhessük, nem is véve figyelembe azt a teljességgel kiszámíthatatlan összeget, mely a közvetlen és közvetített eladások közötti conjuncturak és árkülönbsözetek címén mely évente veszendőbe.

Ha eljutottunk majdan ahhoz a meggyőződésig, hogy a termelésünk több mint felét képviselő termékeink eladása körül követelt eddigi eljárásunk reánk nézve előnyös nem jár, következésképen módosítást igényel, bizonyára meg is fogunk találni az üzlet egészségességére teltele alkalmas eszközöket is.

A többi nagy iparok amaz elvétel teljes ellentétben, mely a termelvényeink eladására rendeltetett közvetítő kereskedés erősítésére törekszik, mi épen az ellenkező irányra térünk rá termelvényeink fogasztásba juttatása körül. Nincs az a brünni vagy reichenbergi postógyáros, a kinek ma eszébe jutna, hogy ügynököket állítson a végből, hogy számára a falusi szabolót vagy szatócstól megrendeléseket gyűjtöjön, nincs az a papírgyáros se, a ki közvetlenül a könyvkötőt keresletre fel papírszükségletének ellátása czéljából.

Reánk nézve is ilyösből lenne, ha nem igyekeznénk termelvényünket mindenki, az egész világ nyakára vinni. A mire a fogyasztásnak szüksége van, az lisztünkbeli bizony el fog fogyni, akár marószokoljuk azt a vedrre, akár megvárjuk, míg az árukészletünk beszerzésére az időt elérkezetté látja, és annak ellátására az intézkedéseket megteszi. Az eltérés épen csak a kereslet és kínálat közti különbségben fog nyilvánkozni. — ma a sürgetős kinalattal szemben látszólagos vagy valóságos a közöny, tekintettel a kétségvesztetnek látszó versenyre. Ha arra fogunk törekedni, hogy a forgalmat lehetőleg a közvetítő kereskedésre korlátozzuk, megállapítjuk azt a nem túlszékély minimális mennyiséget, melyen alul egyetlen malom se ad el lisztet, a törvényes úzerkedést támogatnók és a szembeeszkön spekulációra törekvő vételeket megfelelő prémiumok által megszoztatnók, a lisztkereskedelem szokványai körében bizonyos határozatokat szigorúbbá tesszünk, ha mondom, mindezt megteszük, termelvényünk elvesztett pozícióját visszaszálthatnánk, az üzletet egészségessé s magunkra nézve jövedelmezővé tehetnénk, s lehetővé tehetnénk jelésti azt is, hogy azokat az áldozatokat, melyek időnkint nem egy transaction igényel, könnyebben elvélhetnénk és ellejelhetnénk.

—J

A kazántüzelésről.

— Kell J. malomfelügyelőtől (Budapest). —

Azon érdeklődés, a melyet minden gőzerővel hajtott gyártelepen a tüzelési berendezésre fordítani kell, arra indít, hogy egyrészt saját, ezen a téren tett tapasztalataimat, másrészt pedig kipróbált szakemberek tapasztalásait egybefoglalva e lapok olvasói elé terjeszsem, megjegyezvén, miszerint egyáltalán nem tartok igényt arra, hogy e tárgyat kimerítsem, már csak azért sem, mert igaz, hogy évek során át, de csakis egy kazánrendszer volt alkalmas észlelni, s még az itt tett észrevételek is egy, helybe hasonló rendszerű, de változott viszonyok között levő kazánnál változhatnak. Főleg csak arra töreksem, hogy szakértársám figyelmét felhívjam, s

für die Pester Mühlen allein nicht viel weniger als fl. 300—400,000 jährlich ausgeben, ein Betrag, der fast genügen würde, unsere jährliche Amortisation zu decken, den ganz unberechenbaren Betrag nicht in Betracht zu ziehen, der uns in Conjuncturen und Preisunterschieden zwischen directen und vermittelten Verkäufen entgeht.

Wenn wir zu der Ueberzeugung gelangt sein werden, dass der bisher beobachtete Vorgang beim Verkaufe unseres Mehl's die Hälfte betragenden Erzeugnisses für uns nicht vom Vortheile und daher einer Aenderung bedürftig ist, werden wir auch die geeigneten Mittel zur Sanirung des Geschäftes finden.

Ganz im Gegensatz zu dem Principe anderer Grossindustriellen, die eine Kräftigung des Zwischenhandels in ihren Erzeugnissen erstreben, haben wir den entgegengeetzten Weg für den Absatz unseres Productes betreten. Es wird keinem Brünner oder Reichenberger Tuchfabrikanten einfallen, Agenten zu bestellen, die für ihn Ordres vom Dorfschneider oder Krämer holen, kein Papierfabrikant wird den Buchändler ansuchen lassen.

Es wäre auch für uns heilsamer, unser Product nicht aller Welt aufhalsen zu wollen. Dessen der Consum bedarf, wird von unserem Mehl aufgenommen werden, ob wir es nun dem Käufer aufdrängen oder warten, bis er die Zeit zum Kaufe gekommen erachtet und für Deckung seines Bedarfes Vorsorge treffen muss. Der Unterschied wird nur in der Verschiedenheit zwischen Angebot und Nachfrage — jetzt dringendes Angebot und scheinbare oder wirkliche Gleichgültigkeit mit Rücksicht auf die verzweifelt scheinende Concurrenz — zum Ausdruck gelangen. Thunliche Beschränkung des Verkehrs auf den Zwischenhandel — Festsetzung eines nicht zu geringen Minimal-Quantums, worunter eine Mühle nichts abgibt — Unterstützung des legitimen und Eindämmung des unangemessenen Speculationskaufes durch entsprechende Prämien, Verschärfung gewisser Bestimmungen der Usancen im Mehlhandel, werden dem Artikel die verlorene Position wieder verschaffen, das Geschäft gesunden und für uns rentabler werden lassen und uns es ermöglichen, dass wir zeitweilige Opfer, die uns manche Transactionen aufnötigen, leichter verschmerzen.

—J.

Ueber Kesselfeuerung.

— Von Mühlenverwalter J. Kell, (Budapest). —

Das Interesse, welches in jedem durch Dampfkraft betriebenen Fabriks- — Etablissement in erster Linie der Feuerungs-Anlage gewidmet werden muss, bestimmt mich, meine in dieser Richtung gemachten Erfahrungen einzuteilen, anderseits aber die Erfahrungen bewährter Fachmänner, zusammengefasst den Lesern dieses Blattes vorzulegen, wobei ich bemerke, dass ich mir durchaus nicht zumuthe, dieses Thema erschöpfend behandeln zu können, schon aus dem Grunde nicht, weil ich, wenn auch durch lange Jahre, nur ein Kesselsystem zu beobachten Gelegenheit hatte und selbst die eingehenden Beobachtungen bei ganz gleichem System unter veränderten Verhältnissen,

üket is tapasztalásuk közlésére birjam. Ezzel nem csak önmozdításunk a malomgyéssítélet ezen közlőnyének törekvésait, de egyáltalán nagyon tökéletesíthetők saját tudásunkat és ismeretünket e tárgyrol.

A gyári tűzőelő-berendezés teljesen azonos az emberri gyomorral. Elbe éppen úgy mint amabba, anyagokat juttatunk, a melyek alkalmasak arra, hogy egyik helyen eleterül, a másikon pedig a munka végzéséhez szükséges erőt hozzanak létre. Itt is, mint amott, ha rossz minőségű, vagy nem elegendő anyagot alkalmazunk, gyöngülni fog a szervezet egészen a végkimerülésig, a tüllerheles ellenben túlságos sok nedvet (gőzt) hoz létre, mely ha nincs is mindig a testnek ártalmára, mindenesetre haszon nélkülül pazarlás. A gép hasonló a szívhez, mely a fejlődő nedvet gondosan felveszi, s a szükséglethez képest minden irányban szétosztja. A gyári berendezés képezi a kezeket és lábokat, a melyeknek kötelességük közvetlenül teljesíteni a munkát, és a víz vezetésehez képezi a fejet, a mely uralkodik mind az emilitett szervek felett, azokat vezeti és gondoskodik, hogy a szükséges nedvtartalom anyagok kellően megválasztassanak és megfelelő mennyiségben alkalmazzassanak. Bármi zavarja is meg ezt a szervezetet, azt mindannyian megérzik és egymásra kölcsönösen visszatartók. Az izzásban levő gyár tehát az emberhez hasonló élő lénynek tünik fel, s ezt a benyomást még fokozatlab merétekben érezzük, ha az izzem megzavaratik. A nedvterítés (az erő) azonnal fennakad ez óriási testben, az életet eláruó mozgás megszünül, s mindazon testrészek, a melyek különben a legnagyobb rendszerességgel vezeték funkcióikat, beszűntetik működésüket, csendesek, meghalvák.

Abból a feltevésből indulva ki, hogy minden jelentékenyebb tűzőelő-berendezés, a melyet szakember létesít, elméletileg és technikailag bizonyára helyes, még sem lehetetlen, sőt nagyon valószínű, hogy annak praktikus izzébenben többé-kevésbé mutatkoznak hiányok. — Olyan tűzőelő-berendezés, a melyet minden tekintetben tökéletes volna, valószínű ideál, a melyet meg lehet ugyan közelíteni, de a melyet aligha fogunk valaha elérni.

A gépészek tehát az az első kötelessége, hogy a tűzőelő-berendezés izzében vételenül kihatolaja a netalán létező hibákat, s azokat a mennyire csak lehet, megszüntesse, vagy ha ez nem lehetséges, azok daczára is igyekedjék jó eredményt mutatni fel.

Hogy a hibák kihatolhatók legyenek, a gépészek ismernie kell a berendezés minden részletét, főleg azonban a tűzéshez megkívántat és rendelkezésére álló anyagokat, a vizet, tüzelőanyagot és a levegőt.

Az épárolgatásra használandó vízre különös figyelmet kell fordítani. A vízgőz mindig tiszta vízből áll. Ha oly vizet párolgatunk el, a mely mész- vagy sótartalmú, vagy egyéb ásványi anyagokat tartalmaz, ezek elválnak az épárolgó víztől, a fémekre hullanak, s idővel a kazán fenekén úgynevezett kászánkövet képeznek, mely rendkívül rossz hővezető lévén, a vizet elszigeteli a kazán falától, s emelőlgyva arra hátrányos, zavaró, sőt esetleg veszélyes is lehet.

Gőz-előállításra tehát kivált az oly víz alkalmas, a mely végyleg tiszta, vagy legalabá igen kevés ásványi anyagot tartalmaz. Minthogy azonban ily vizet természetesen uton csakis a csapadékok, eső és hó fellegosa által lehetne kapni, ezt azonban lehetetlen kellő mennyiségben gyűjteni össze, a kezelő leve folyó-, szűrt vagy forrasztott vizet vagyunk utalva. Ezek a vizek azonban rendszerint azon tulajdonságokhoz képest, a melyeket összegyűjtésükkel áthatolnak, többé-kevésbé keverve vannak szerves

eine Aenderung erleiden können. Es kommt mir hauptsächlich nur darauf an, das Interesse meiner Fachcollegen zu erwecken und sie zu veranlassen, auch ihre Erfahrungen zu veröffentlichen. Dadurch würden wir nicht allein die Bestrebungen des Organismus des Landes-Müllerverbandes fördern, sondern auch wesentlich unser eigenes Verständnis und Wissen vervollkommen.

Die Feuerungs-Anlage einer Fabrik ist vollkommen identisch mit dem Magen eines Menschen. Diesem, wie jener, werden die Stoffe zugeführt, welche geeignet sind, hier die Lebenskraft, dort die Kraft zur Leistung einer Arbeit hervorzubringen. Hier wie dort werden schlechte Stoffe, oder unzureichende Zuführung desselben, Schwäche des Organismus bis zur Entkräftigung im Gefolge haben, ebenso wie Ueberladung ein Uebermass an Säfte (Dampf) erzeugen wird, welche, wenn sie auch nicht immer dem Körper zum Schaden geriechen, doch jedenfalls nutzlose Verschwendung sind. Die Maschine gleicht dem Herzen, welches die sich entwickelnden Säfte sorgsam aufnimmt und im Verhältniss der Nothwendigkeit nach allen Richtungen vertheilt. Die Fabrikeinrichtung sind Arme und Beine, welchen die directe Arbeitsleistung obliegt und die der Fabrik vorstehende Leitung bildet den Kopf, welcher alle diese Organismen beherrscht, leitet und für die richtige Auswahl und Zufuhr der nöthigen Menge der die Säfte erzeugenden Stoffe Vorsorge trifft. Jede in diesem Organismus eintretende Störung wird von allen zugleich empfunden und wirken dieselben gegenseitig auf einander zurück. Eine im Betriebe befindliche Fabrik erscheint daher wie ein, dem Menschen gleiches, lebendes Wesen und diesen Eindruck empfindet man noch in stärkerem Maasse, wenn eine Störung im Betriebe eintritt. Die Circulation (die Kraft) stockt plötzlich in dem umgehenden Körper, die Leben verrichtende Bewegung hört auf und alle Körpertheile, welche sonst mit der grössten Regelmässigkeit ihre Functionen verrichten, haben ihre Thätigkeit eingestellt, still, tot!

Von der Annahme ausgehend, dass jede bedeutendere Feuerungs-Anlage, von einem Fachmann angelegt, theoretisch-technisch richtig sein dürfte, ist es dennoch nicht ausgeschlossen, sondern höchst wahrscheinlich, dass sich in praktischen Betrieben derselben mehr minder Mängel ergeben. Eine in jeder Beziehung vollkommene Feuerungs-Anlage ist ein Ideal, welchem nahe zu kommen wohl möglich ist, welches zu erreichen aber kaum jemals gelingen wird.

Es ist daher die erste Pflicht des Maschinenist, bei Inbetriebsetzung einer Feuerungs-Anlage die etwa vorhandenen Mängel zu eruiiren, und so weit dies thunlich, dieselben zu beheben oder wenn dies nicht möglich, trotz derselben möglichst günstige Leistungen zu erstreben.

Um diese Mängel eruiiren zu können, muss der Maschinenist die Anlage in allen Details kennen, besonders aber für die Steuerung unerlässlich, ihm zur Verfügung stehenden Stoffe: Wasser, Brennstoff und Luft.

Dem zur Verdampfung zu verwendendem Wasser muss besondere Aufmerksamkeit zugewendet werden. Der Wasserdampf besteht jederzeit aus reinem Wasser. Wird Wasser verdampft, das kalk- oder salzhaltig ist, oder sonstige mineralische Substanzen enthält, so trennen sich diese von dem verdampften Wasser, fallen zu Boden und bilden mit der Zeit am Boden des Kessels den sogenannten Kesselstein, welcher, ein ausserordentlich schlechter Wärmeleiter, das Wasser von der Kesselwand isolirt, in Folge dessen nachtheilig, störend, eventuell sogar gefährlich werden kann.

Zur Dampferzeugung ist daher chemisch reines Was-

vagy szerveletlen anyagokkal, a melyeket el kell távolítani, ha azt akarjuk, hogy a kazán folytonosan üzemben léghessen. Ha ez nem történik meg, akkor ismételt kísérletek útján megállapítandó, hogy meddig lehet a kazán üzemben tartani a nélkül, hogy jelentékenyebb fűtészely vagy sérülés következne le, a mikor is azután a kazán beható és lelkiismeretes tisztogatásnak kell alávetni. Nagyjól telegyeknél tehát, a melyeknek folytonosan kell dolgozni, tartalék-kazánok kell alkalmazni, hogy az említett idő alatt az üzem ne zavartassék.

A víz tisztítására nagyon különböző berendezések szolgálnak, melyek legtöbbje azon alapszik, hogy a víz tisztítási oly anyagok hozzáadására mellett, a melyek a vízben levő ártalmas anyagokkal vegyesülnek. — Legjobbak mindenesetre azok a rendszerek, melyek a vizet fűtvevezetési hosszán körülbelül 3–4 óráig tartásig tartják át, hogy ideje legyen lerakni az új vegyületbe lépett és nagyobb feloldási anyagokat. Azon kísérletek, a melyeknél magába a kazánba juttattak kazánközdő anyagokat, eddig nem bizonyultak eredményeseknek; vagy nem léteznek meg a várakozásnak, vagy ha igen, akkor rendszerint az üzemnek vagy magának a kazának ártanak.

A budapesti malmok tápvíz tekintetében egyáltalán kedvező helyzetben vannak. Tudomásom szerint kivétel nélkül valamennyi dumavizet használ. Azt bűné tehát az ember, hogy oly vizet fogyasztanak, a mely organikus és vegyi alkotású tekintetben tökéletesen egyforma, pedig a dolog nem így áll.

A Duna balpartján a víz általában puhább, de több benne a szerves anyag mint a jobb parton, a hol keményebb és kevesebb szerves, de több ásványi anyagot tartalmaz. Ezt szabad szemmel is észlelni lehet olyankor, mikor nagyobbmerű csapadékok állnak be. A folyam bal része ilyenkor tisztalannak, agyagos-sárga és át nem tetsző, holott a jobb része csak kevésbe változtatja meg kékes-zöld színt.

De még a Duna egy és ugyanazon oldalán levő víz se egészen egyforma. A baloldalon a Margitfalú felől levő malmok néma szintyle kemény, de szerves anyagokkal kevésbé eliszított vizet kapnak, mint a város alatt fekvők, a melyek oly vizet fogyasztanak, a melynek meg nem volt ideje lerakni a csatornákból bele vezetett szerves anyagokat.

Még nagyobb e különbség a Duna jobb oldalán, mert a Lukács- és Császár-fürdő alatti víz sokkal keményebb és ezen ásvány-forrásokból származó anyagokkal kevertebb, minsem az, mely a fürdők felett van.

A dumavíz rendszeren 8–12 keménységi fokot mutat és a kűtvízhez képest aránylag kevés kázkövet rak le. Az ily vízzel táplált kazánokat az illető kazán-rendszerhez képest 2–4 héten át szakadatlanul üzemben lehet tartani, huzamosabb időn át azonban semmi esetre sem kellene, mert ez eltekintve a munkaképesség csökkenésétől, könnyen a kazán megsérülését, illetve teljes tönkretételét vonhatja maga után.

Ha el akarjuk kerülni a kázkövek lerakódását, akkor, mint már fentebb is említve volt, megfelelő készületek vagy berendezések által előzetesen meg kell tisztogatni a vizet a szerves és ásványi keveréktől: elegendő, ha a víz 3–4 keménységi fokra hozzuk, mert a felhevítésnél ugyanis veszt keménységéből meg körülbelül 2 fokot. Ekkor már csak kevés üledék képződik s azt könnyen el lehet távolítani. Az ily módon meg tisztogatott vízzel táplált kazánokat 3–6 hónapig szakadatlanul munkában lehet tartani, elegendő, ha ott a hol ez kivétel, időről időre lebocsátjuk az iszapot.

ser oder solches, welches nur sehr wenig mineralische Stoffe enthält, vorzugsweise geeignet. Da solches Wasser aber auf natürlichem Wege nur durch Aufangen der Niederschläge, Regen und Schnee, erhältlich wäre, diese aber in der nötigen Menge zu sammeln unmöglich ist, so ist man auf das vorhandene Fluss-, See- oder Quellwasser angewiesen. Diese Wasser sind aber in der Regel je nach den Bodenschichten, welche sie bis zum Sammel-punkte durchdringen, mehr weniger mit organischen oder mineralischen Substanzen versetzt, welche, soll ein möglichst ununterbrochener Betrieb des Kessels stattfinden, durch geeignete Vorrichtungen entfernt werden müssen. Geschicht dies nicht, so ist durch wiederholte Versuche festzustellen, wie lange der Kessel im Betriebe bleiben darf, ohne namhafte Wärmeverluste oder schädigende Einwirkung auf den Kessel eintreten; wodan der Kessel einer eingehenden gewissenhaften Reinigung unterzogen werden muss. Bei grösseren Etablissements, welche ununterbrochen arbeiten sollen, müssen daher immer Reserve-Kessel vorhanden sein, um in solchem Falle eine Betriebs-störung zu vermeiden.

Die zur Reinigung des Wassers dienenden Vorrichtungen sind sehr verschiedene, zumeist auf Filtrirung des Wassers unter Zusetzung solcher Stoffe, welche mit den im Wasser vorhandenen schädlichen Elementen eine chemische Verbindung eingehen, basirt. Am besten dürften sich in jedem Falle jene Systeme bewähren, welche das Wasser einen sogenannten langen Weg, etwa 3–4 Stunden gehen lassen, damit es Zeit hat, die eine neue Verbindung einzugehen spezifisch schwereren Stoffe abzulagern. Versuche, mit in den Kessel selbst einzuführenden Kesselstein-Lösungsmitteln haben sich bisher nicht bewährt: entweder entsprachen sie nicht den Erwartungen oder wenn ja, so sind sie in der Regel für den Betrieb oder für den Kessel selbst schädlich.

Die Budapester Mühlen sind in Bezug auf Speise-wasser durchaus günstig sitirt. Meines Wissens verwenden dieselben ausnahmslos Donauwasser. Man sollte nun meinen, dass sie deshalb auch Wasser verbrauchen, welches in seinen organischen und chemischen Bestandtheilen vollkommen gleich ist; dem ist aber nicht so!

Das Wasser auf der linken Donauseite ist in allgemeinen weicher, aber mehr organische Stoffe enthaltend, als das der rechten Seite, welches härter ist und weniger organische, aber mehr mineralische Substanzen aufweist. Dies kann oft mit freiem Auge beobachtet werden, wenn bedeutende Niederschläge erfolgen. Die linke Strom-hälfte ist dann unrein, lehmig gelb und undurchsichtig, während die rechte Hälfte ihre blaue Farbe nur wenig verändert.

Aber selbst das Wasser auf derselben Seite der Donau ist nicht ganz gleich. Die auf der linken Seite, oberhalb der Margarethenbrücke liegenden Mühlen werden in der Regel, wenn auch gleich hartes, doch von organischen Stoffen weniger verunreinigtes Wasser erhalten, als jene unterhalb der Stadt liegenden, die Wasser verbrauchen, welches die aus den Kanälen ihm zugeführten organischen Stoffe abzulagern noch nicht die Gelegenheit hatte.

Noch grösser ist der Unterschied auf der rechten Donauseite, denn das Wasser unterhalb des Lukács- und Kaiserbades ist ein viel härteres, mit Substanzen aus den mineralischen Quellen dieser Bäder versetztes Wasser, als jenes oberhalb dieses Bades.

In der Regel zieht Donauwasser 8–12 Härtegrade und setzt im Verhältniss zu Braunwasser wenig Kesselstein ab. Mit solchem Wasser gespeiste Kessel können je nach dem betreffenden Kesselsystem 2–4 Wochen

Ahhoz, hogy a vizet megfelelő keménységre praeparáljuk, a legáltal. esetben szódaból és frissen égetett meszből álló keveréket (reagenz) szoktak használni az ásványanyagok és vaschloridot a szerves anyagoknak lesajtolására. Minél több ideje van a víznek az általi, míg a tisztító-készülékbe jut és önmű kibocsátatik, ez anyagokat lerakni, annál tisztább vizet táplálhatjuk a kazán, s annál huzamosabb időn át maradjhat az üzemben.

A vízhez juttatandó reagens mennyisége függ a viznek keménységétől és a hozzá keverelestl anyagok mennyiségétől. Ismételten végezt keverékesek támpontokat nyújtanak arra nézve, hogy mikép kell meghatározni a reagensok keverékét és mennyit kell azokból a vízhez adni. A reagáló anyagoknak végzés által meghatározott keverési arányát egyáltalán nem szabad megváltoztatni, a vízhez adandó keverék mennyisége azonban változhatik a víz keménységi fokának növekedése vagy eszkökenéséhez képest. A víz keménységi fokát egy erre való fokmérővel bármikor könnyen meg lehet határozni.

A vaschloridot csak igen kis mennyiségben, 1000 hektoliterre körülbelül 2—5 liter, szabad csopentként alkalmazni, ha többlet keveréknek hozzá, ez meglátandó a kazán falazatát.

Ha azt akarjuk, hogy a tisztító készülék ezáltal meg legyen felelő, bármint legyen is az, a legnagyobb figyelemmel kell élnünk, mert különben több kárt mint hasznot okozhat; az a győne oldala az eddig ismert összes ily készülékeknek.

Mindenütt a hól kondenzálást dolgoznak, s valamennyi budapesti malom így dolgozik, a vizet a gőz kondenzálásával előmelegítik. Ezáltal még sok telendőt meg előmelegítik alkalmaszrak a huzatokban, a melyek a tiszítást még jobban felmelegítik. Minél magasabb hőfokúvá tesszük a vizet, annál előnyösebb az a kazán táplálására, s annál kedvezőlebb az az eredmények, mert egyrészt a kazánból elflúdnó hól huzatokban még egyszer felhasználhatik, másrészt pedig a magasabb hőfokú víz a kazánba való behúlésnél kevésbé hat hűtőleg és gyorsabban forr fel, mely körülmények folytán tüzelőanyagot lehet megtakarítani.

(Folyt. köv.)

A Cyclon-porgyűjtő.

Lapunk I. oldalán is érdeklőni fogja, ha az újabb időken szűres körökben figyelemre méltótt cyclone porgyűjtő-készülékről, mely minden szűrő nélkül működik, az általában némi tiszteláb szakszerű magyarázatot közlünk.

A cyclon egy megfordított, alul nyíll, üres kúpból áll, mely ugy van berendezve, hogy felső részébe a porral telt levegő nyomás alatt az érintő irányban jön be, s a kúp belsejében forgó mozgásba jut. Ez a forgó mozgás centrífugális erőt idéz elő, mely a porrészecskéket a kúp vashidrogén falához szorítja és csavaralkon vonalokban a cyclon alsó nyílása felé hajtja, a melyen át a por szakadatlanul érik ki. A megfúrtott levegő a cyclon felelő levő nyílásán jut a szabadba.

Dara—és dereze-tisztító gépekkel kapcsolatosan oly különösen működik a cyclon, hogy a levegőt felül közvetlenül a malomhelyiségbe fújhatják ki. Az Eurka és más gépeknek ellenben még egy pár százalék finom, értéketlen por is elflúdn, miért is ezt a levegőt kúrtó segítségével a szabadba vezetik. Ha a helyiségek nem engedik meg, hogy függélyes kúrtó alkalmazassék,

amunterbrochen im Betriebe erhalten werden, länger sollte dies jedoch in keinem Falle geschehen, weil es, abgesehen von der Verringerung der Leistung, leicht eine Beschädigung oder gänzliche Zerstörung des Kessels herbeiführen könnte.

Soll die Ablagerung von Kesselstein vermieden werden, so muss das Wasser, wie bereits erwähnt, durch geeignete Apparate oder Vorrichtungen von den organischen und mineralischen Beimengungen gereinigt werden und zwar genügt es, wenn das Wasser auf 3—4 Härtegrade gebracht wird, da es bei dem Erhitzen noch etwa 2 Grade an Härte verliert. Die sich dann noch bildende Ablagerung ist nur gering und kann sehr leicht entfernt werden. Mit solcherart gereinigtem Wasser gespeiste Kessel können 3—6 Monate unangeseht betrieben werden; es genügt, wo dies thunlich, von Zeit zu Zeit den sich etwa bildenden Schlamm abzulassen.

Um das Wasser auf die entsprechende Härte zu präparieren, verwendet man in den meisten Fällen eine Mischung (Reagenz) von Soda und frischgebranntem Kalk, um die mineralischen- und Eisenchlorid um die organischen Stoffe zum Niederschlag zu bringen. Je länger das Wasser Musse hat, vom Eintritt in den Reinigungs-Apparat bis zum Austritt aus denselben, die Stoffe abzulagern, desto reineres Wasser wird in die Kessel gespeist und desto länger können diese im Betriebe erliden.

Die Menge der Reagenzien, welche dem Wasser zugeführt werden soll, ist von dessen Härte und Gehalt an Beimengungen abhängig. Wiederholte, von einem Chemiker ausgeführte Analysen geben die Anhaltspunkte, nach welchen die Art der Mischung und die Zusatz-Menge der Reagenzien zum Wasser bestimmt werden. Das von dem Chemiker bestimmte Mischungs-Verhältniss der Reagenz-Stoffe darf durchaus nicht geändert werden, nur die Zusatz-Menge der Mischung selbst ist, im Verhältniss zur steigenden oder fallenden Härte des Wassers, variabel. Der Härtegrad des Wassers ist leicht und zu jederzeit mittelst eines Wasser-Härtegradmessers zu ermitteln.

Eisenchlorid darf nur in sehr geringen Mengen, etwa 2—5 Liter auf 1000 Hektoliter, tropfenweise verwendet werden, da eine grössere Beimengung die Kesselwand angreifen würde.

(Forts. folgt.)

Der Cyclone Staub-Sammler.

Es dürfte für die Leser unseres Blattes vielleicht auch von Interesse sein, nähere fachgenüsse Erläuterungen des in neuester Zeit vielbesprochenen Cyclone Staub-Sammel-Apparates, der ganz ohne Filter arbeitet, zu erhalten.

Der «Cyclone» besteht laut Abbildung aus einem umgekehrten, unten offenen Hohlkegel, derart eingerichtet, dass in dessen oberen Theile die mit Staub gesättigte Luft tangential unter Druck eintritt und im Innern des Kegels in eine kreisende Bewegung gerät. Diese drehende Bewegung bringt eine Centrifugalkraft hervor, die die Staub-Theilchen an die conische Eisenblechwand anpresst und in schraubenförmigen Linien nach der unteren Öffnung des «Cyclone» treibt, woselbst der Staub ununterbrochen austritt. Die gereinigte Luft entweicht durch die im Deckel des «Cyclone» befindliche Öffnung ins Freie.

In Verbindung mit Gries- und Dampfsputz-Maschinen arbeitet der «Cyclone» so vorzüglich, dass die Luft ohne direct in den Mühlenraum blasen kann. Bei Eurkas und anderen Maschinen entweichen dagegen noch einige Prozent des feinsten werthlosen

akkor a »cyclon-ra« egy süvegget tesznek, a melynek segítségével a levegőt vízszintesen is el lehet vezetni. Nagyobb telepeknél így módosít az összes »cyclon«-okból ellátandó levegőt egy főszelvénybe egyesítik, a melyet azután tetszés szerinti helyen a szabadba vezetnek ki.

A »cyclon«-t nemcsak a dara- és derezé-tisztító gépeknél stb., hanem mindennemű hengerek, kövek, vagy gabona-tisztítóknál való szivattyúokhoz lehet alkalmazni s egyáltalán minden oly esetben, a hol az a feladat, hogy a porát összegyűjtésük.

A készüléket vagy a padlózatán állva vagy pedig a mennyezeten függve lehet alkalmazni.

A »cyclon« a maga nemében az elképzelhető legegyszerűbb készülék. Nem kíván semmi hajtóerőt, kopásnak nincs alávetve, minden kiszolgálást feleslegessé tesz, a fűveszélyt teljesen kizárja, mert szűrőszövet nélkül dolgozik s működési módjánál fogva évek, sőt évtizedek múlva is csak egyformán kitűnő munkaképességet biztosít, mint a legelső napon, a melyen munkába állították. »Cyclon«-ok beszerzésénél a porgyűjtés berendezésére csak egyszer kell kiadást tenni, miután, mivel a »Cyclon«-nak nincsenek mozgó alkatrészei, javítás vagy az értékek használati folytán való csökkenése sohasem következik be; emellett fogva nemcsak hogy egészen megalkarítottának a más gépeknél multhatatlanul szükséges évi leírások, hanem minden fenntartási költség is ki van zárva.

Nem lehet esodázkodni, ha mind ezen előnyöket kissé kételkedve fogadják, mert sok molnárt bizalmatlanná tett az a nagy mennyiségben szerkesztett mindenféle porgyűjtő-készülék, melyek legnagyobb része nem tart el huzamosabb ideig. Ennek a bizalmatlanságnak azonban a »cyclon«-nal szemben meg kellene szűnie, miután ez nem valami új találmány, a melynek még előbb le kell bizonyítani a jószágát. A praktikus amerikaiaknál már több mint 5000 ilyen készülék működik s Angliában is annyira utat tört magának, hogy oda hetenkint kerekvizitában 20 darabot adnak el. Egyik külföldi lapban állítottott volt, hogy eddigelő egy szűrőszövet nélküli porgyűjtő se mutatott fel kedvező eredményt, ez a nyilatkozat csak azért bocsátandó meg, mert azon származik, hogy az illető nem ismeri azon lényeges eredményeket, a melyeket a »cyclon« Németországban már szorgalmazott s a melyek semmi legkisebb kívánni valót sem hagynak fenn.

Azt a kifülményt, hogy a porral nagyon terhelt levegőnél a »cyclon« a legfinomabb ércleleteknek egy parányi részét a levegővel ellátandó, egyáltalán nem akarjuk ellikolni, mert ez épenegyelben nem gyakorlatilag befolyást a »cyclon« értékre, miután az ellátandó por csupán csak szemét és oly könnyű, hogy a szabadban nem rakódik le és semmi módon sem alkalmatlan. A daratisztító gépeknél azonban például a »cyclon«-nak oly hatása van, hogy a befűle kiáramló levegőt közvetlenül a malomhelyiségbe lehet fuvatni; még csak el se lehet képzélni tehát, hogy a »cyclon« e tekintetben javítást, egyszerűsítést vagy tökéletesítést igényelne s minden változtatás nem hogy fokozná, hanem csak csökkentené a készülék praktikus értékét.

A szűrőszövettel ellátott porgyűjtők már sok ellenséget szereztek maguknak, mert fűveszélyesek és hiányosan dolgoznak, mihelyt a szűrő likacsai kissé eldugulnak; azonkívül még egy

Staubes, weshalb man diese Luft mittelst eines Schlotes ins Freie führt, Gestalten die Räumlichkeiten die Anbringung eines vertikalen Schlotes nicht, so setzt man dem »Cyclone« eine Haube auf, wodurch die Luft auch horizontal abgeführt werden kann. Auf diese Weise vermiegt man bei grösseren Anlagen die abgehende Luft aller »Cyclone« in einen Hauptkanal, welcher an einer beliebigen Stelle ins Freie geführt wird.

Der »Cyclone« ist nicht nur anwendbar bei Gries- und Dunsputz-Maschinen u. s. w., sondern auch bei Absaugungen von Walzen und Steinen oder Getreide-Reinigern irgend welcher Art überhaupt in allen Fällen, wo es sich darum handelt, Staub zu sammeln.

Der Apparat kann entweder stehend auf dem Boden oder hängend an der Decke angebracht werden.

Der Cyclone ist in seiner Art der denkbar einfachste Apparat. Er erfordert gar keine Betriebskraft, ist keiner Abnutzung unterworfen, macht jede Bedienung überflüssig, schliesst eine Feuersgefahr vollständig aus, weil ohne Filtertuch arbeitend und sichert vermöge seiner Wirkungsweise nach Jahren und Jahrzehnten auch die gleiche vorzügliche Leistungsfähigkeit wie am ersten Tage der Inbetriebsetzung. Die Anschaffung von Cyclones

bildet die einmalige und einzige Ausgabe für Staubammel-Anlagen, denn da der Cyclone keine beweglichen Theile besitzt, kann eine Reparatur oder eine Verminderung seines Werthes durch den Gebrauch nie eintreten, wonach nicht nur die bei anderen Maschinen unerlässlichen jährlichen Abschreibungen ganz erspart werden, sondern auch irgend welche Unterhaltungs-Kosten ausgeschlossen sind.

Es darf Niemand Wunder nehmen, wenn alle diese Vortheile etwas zweifelhaft aufgefasst werden, denn durch die massenhaft construirten Staubammel-Apparate, die zum grossen Theile sich als unzulässig für die Dauer erweisen, sind viele Mülller misstrauisch geworden. Dieses Misstrauen sollte aber dem Cyclone gegenüber schwinden, da er keine neue Erfindung ist, die sich erst bewähren muss. Die praktischen Amerikaner haben bereits 50000 solche Apparate im Betrieb und auch in England hat sich derselbe schon so sehr Bahn gebrochen, dass dort wöchentlich rund 20 Stück

verkauft werden.

Es würde von einer Seite behauptet, dass bisher keiner der Staub-Sammler ohne Filtertuch ein günstiges Resultat erzielt hat, dieser Ausspruch ist nur deshalb zu verzeihen, weil er aus Unkenntniss der thatsächlichen Ergebnisse gethan wurde, die der Cyclone auch in Deutschland bereits geliefert hat und welche nicht das Geringste zu wünschen übrig lassen. Dass der Cyclone bei stark mit Staub beladener Luft noch einen winzigen Theil des feinsten, verflüchtigen Staubes mit der Luft entweichen lässt, soll gar nicht verhehelt werden, weil dieser Umstand den Werth des Cyclone darthun nicht beinträchtigen kann, nachdem der noch entweichende Staub der reine Schmutz und so leicht ist, dass er sich im Freien nicht ablagert und in keiner Weise belästigt. Bei Griesputz-Maschinen aber beispielsweise ist die Wirkung davor, dass die aus dem Cyclone strömende Luft direkt in den Mühlenraum blasen kann, eine Verbesserung, Vereinfachung oder Vervollkommnung des Cyclone in dieser Hinsicht also ganz undenkbar ist und jede Aenderung den praktischen Werth des Apparates nur verringern, nicht aber erhöhen würde.

Konigreichs-Patent-Mühle
Patentapparat-Drucker
Staubsammler
CYCLON
Patentirt in allen Staaten

további körülmény is van, mely a szűrők eltávolítására feltartóztatlanul készlet.

Noha ugyanis az ily porgyűjtők gyártói bülesen elhaltgátják, mégis nyilvánvaló dolog, hogy az ily készülékek, a melynél a szűrő egy része át nem bocsátó, kedvezőtlenül kell hatni a dolgozó gépekre, illetőleg ventilátorokra s ennek folytán ezen gépek munkájának eredménye is hátrányos befolyást gyakorol. A cyclon-nál azonban mind ezen bajok nem ismereteselek s így lehetővé válik, hogy a gépek mindig a lehető legtekélyesebb hatásukat fejtse ki.

Azon elv, a melyen a cyclon-ok működési módja alapul, egyetlen a maga nemében; a többi ezen rendszer után készített szerkezetek mind utánoztok, a melyek közül azonban egyik sem egyestől magában a cyclon-összes előnyeit, a mint ez ki is látni, ha a különböző szerkezeteket összehasonlítjuk.

Mint hogy a cyclon-oknak behozatala óta egy év leforgása alatt Németországban körülbelül 60 készülék állítottatott fel*) s közülük sok az utánrendelés, most már csak idő kérdésének látszik, hogy minden malom, mely a korrall halad, ezek alkalmazására térjen át.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Az országos magyar malom-egyesület igazgató-választmányja f. hó 21-én tartotta meg elnökeinek *Burchard* Konrád főrendiházi tagnak elnökléte alatt VII-ik rendes havi ülését, a melyen résztvettek *Krausz* Lajos orsz. képviselő és *Haggenmacher* Henrik urak, *Brüll*, *Déry*, *Heim*, *Mayer*, *Ormai*, *Schrecker* és *Schlesinger* igazgatók. Kimentelték magukat *Freiszleder* alelnök, *Rieger* és *Zückler* igazgató urak.

Az utolsó ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után jelentés tételt a tarifügyi, biztosságiügyi valamint a pénzügyi és ügyvezető bizottságok működéséről, s ezek jelentéseivel kapcsolatban több beadvány elintézési tudomásul vételt. Hozzájárulással tudomásul vételt kivált a magy. áll. hitelbank egyesült igazgatóságának javaslataira, a viednái vasutak állomásain feladott buszszállítmányok refekcia-képessége s azon refekcia-igazolványoknak, melyek a 8 kros refekcia közzététele előli keltezők, érvényessége ügyében a n. kir. államvasutak igazgatóságához intézett beadvány, s az erre az államvasutak részéről érkezett válasz illetőleg ellátározott, hogy újabb előterjesztés létesék, minán a válasz az egyesület elhatározásának figyelmeztetés, nyilvánvalólag tévedésből, a refekciának esetleg 1800-re való meghosszabbítása esetére helyezi kiállítás, holott ezen refekcia 1880 végéig érvényes. Ezen újabb előterjesztés feladata beáll, kapcsolatosan az időközben a kereskedelemügyi minisztérium tarifa-bizottságában hozott határozatokkal, az említett s beadvány értelmében megértelet.

Az egyesület részéről a Fiume Agency-vel a brazilai szállítmányok céljaira a Fiumében bérelt raktrákok kezelése iránti szerződéses viszony létesítése czéljából folytatott tárgyalások tudomásul vételt s ezután tárgyalásra került a *Verband österr. Müller und Mühleninteressen* átirata az újvi horvávalók eltérése ügyében. Az említett egyesület a Wiener Bäckergenossenschaft

*) Ausztria-Magyarországban már mintegy 30 készülék.
Szerk.

VERBANDSNACHRICHTEN.

Der Directions-Ausschuss des ung. Landesmüllhen-Verbandes hielt am 21. I. M. unter Vorsitz des Präsidenten, Magnatenhausmitglieds *Conrad Burchard* seines VII. ordentliche Monatsitzung, an welcher die Herren R.-Abg. *Ludwig v. Krausz*, *Heinrich Haggenmacher*, *DD. Brüll, Déry, Heim, Mayer, Ormai, Schrecker, Schlesinger* theilnahmen. Entschuldig: Herr Vicepräsident *Freiszleder*, *DD. Rieger* und *Zückler*.

Nach Verlesung und Authenticierung des Protokollens der letzten Sitzung wurde über die Thätigkeit der Sonderausschüsse für Tarifangelegenheiten, für Versicherungswesen, sowie der Finanz- und der geschäftsführenden Ausschüsse berichtet und im Anschluss zu deren Berichten die Erledigung mehrerer Eingänge zur Kenntniss genommen. Namentlich wurde die auf Grund eines Antrages der Vereinigten Dampfmüllhen der Ing. Allgem. Creditbank in Angelegenheit der Refectiefähigkeit der auf Vicinabahnstationen aufgegebenen Weizensendungen und bezüglich der Anerkennung von Refectiescheinchen, welche vor Verlautbarung der 8 kr. Refectie datieren, an die Direction der ung. Staatsbahnen gerichtete Eingänge zustimmend zur Kenntniss genommen, und beschlossen, an die in dieser Angelegenheit seitens der Staatsbahn eingetretene Antwort neuerdings vorstellig zu werden, indem dieselbe die Berücksichtigung der Wünsche des Verbandes auf Grund eines offeneren Erlaßes für eine eventuelle Verlängerung der Refectie mit Anfang 1880 in Aussicht stellt, während dieselbe bis Ende 1880 gültig ist, und soll die neuerliche Vorstellung auch auf die mittlerweile im Tarif-Ausschusse des Handelsministeriums erfolgten Beschlüsse anknüpfend, die Erledigung im Sinne der Eingabe urgieren.

Die bezüglich Verwaltung der in Fiume zu Zwecken der Brasilisendungen gepachteten Molomazine seitens des Verbandes mit der Fiume Agency eingeleiteten Verhandlungen zur Feststel-

*) End circa 30 Apparate in Oesterreich-Ungarn.

javaslata alapján azt kéri, hogy a szokásos borralakó helyett a sültésedékek rokkantalapjának adassék bizonyos összeg. Az ügyvezető bizottság ajánlja, hogy a kérelmet teljesítessék s 1890-re a magyar malnok részéről az ügyvéj ajánlék helyett egy jelentékevényb összeg adassék az emleltt czérra, mely összeg aláírás után lesz gyűjtendő. Az igazgató-választmány azonban, beható vita után, a melyben többök között *Brüll, Ormai, Schlesinger, Mayer, Hein, Hagenmacher, Krusaz* urak és az elnök vettek részt, úgy találta, miszerint nem lehet az ügyesület feladata a malnokra nézve kötelező határozatot hozni egy tisztán üzleti természetű dologban, a melyet ezenkívül még a malnok eddig a legkülönböztöb módon fogtak fel és vétek keresztül (nem minden malom adott ügyvéj ajánlékot és sok helyütt ez az ügyvékötök dolga volt) emnéfgyva bizassék az egyes — egyébiránt a Wiener Bäckergesellschaft részéről egyenkint is megkeresés! — malnokra, hogy ez ügyben, a melyre nézvé az érdekek nem egyformák, saját belátásukbók képest eljárnak, mire nézve a testvéj-egyesület — a legszintébb késség hangsúlyozása mellett — megelégen felvágosítandó.

A Concoria pözmönat rész. Azárk-asnak a zsákok árának változtatására irányuló javaslata alapján elfatározatott, hogy no, 25-ikétől kezdve a visszatérítel árát kifogástalan tisztas zsákokra 21 kral, javításig gyétkérv 18 kral, kifogástalan koras zsákokra 11 kral, javításig gyétkérv 8 kral állapítatnak meg, mire nézve a zsákkonvenczióhoz tartók malnok értesítése határozatott el.

A tengeri forgalomra szánt szállítványokra vonatkozó kötévelek szövegezéséj ügyben a tartafyúj különbizottság által javasolt eljárás jóváhagyaték és elfatározatott, hogy a különbizottság által a malnok érdekeiben javasolt kötéveleszöveg hozzájárulás végeit az összes malnoknak megkötheték s csak emfán fog az Adria g. l. annak elfogadásá iránt megkeresétek. Ugyanczen bizottságok a Friedfeld zágráb malomgazgató emlékárta tárgyában tett jelemése, illetőleg a központi elárisító hivatal tervezeteinek keresztül nem viteltó voltára vonatkozó véleményé megcrösztölteti, a miről a szerző ur értesítendő.

Az országos magyar gazdasági egyesületnek azon meghívása, hogy egyesületünk vegyen részt az 1890-ben Bécsben rendezendő gazdasági kiállításon, beható vita és a malompari részvétele mellett szűzössz indokok tekintetile vétele után egy intézlettel el, hogy az egyesület magára vállalja egy az őssz magyar malnokra kiterjedő kollektiv kiállításnak rendezéséj, melynek elnökülataira nézve az egyesületnek a végrehajtóbizottságha bevásároltöt elnöki léjének érintkezésé az országos gazd. egyesülettel.

Uj tagokat emfán felvétettek és pözög

Alapító tagok:

Back B. fiat szegedi gőzmalom és vízvezeték.

Pártoló tagokul:

Brunner J. L. és társa, Budapest; *Reinhold* Ágoston, Stockholm; *Brochfeld* Imre, Páris; *Kosch* Frigyes, Eperjes; *Dobay* Sándor, Eperjes; dr. *Schmidt* Gyula, Eperjes; *Bielek* László, Eperjes; özv. *Linskeh* Samuél, Eperjes; *Raisz* Gyúzó, Eperjes; *Váby* Lajos, Nagy-Sáros; *Lindner* Lipót, Troppan; *Fluhar* Jenő, Reichenberg; *Reichard* Mór és fia, Sátoralja-Ujhely; *Berger* Danó, Budapest; *Kelenen* Manó István, Ungvár; *Glatz* Frigyes, Budapest; *Gärtner* József, Pilsen; *Erhardt* és *Schickhardt*, Strassburg; *Stern* W. Béc; *Wörtele* Lajos, Stuttgart; *Pay* és társa, Christiania; *Mühlbach* Ottó, Rovereto; *Garbari* Gyúzó, Trento; *Casuar Kruger* Liverpool; *Vetzer* Lajos, Vác; *Olsen* H. F., Bergen; *Basch* J. Filíp, Budapest; *Ber* Salomon, Budapest; *Hürsch* Ágoston, Budapest; *Játics* Kálmán, Budapest; *Kálber* Ferencz, Budapest; *Lang* Jakáb, Budapest; *Katz* Armin, Iglau; *Bloch* József,

lung eines Vertragsverhältnisses wurden zur Kenntnis genommen, wonach eine Zuschrift des *Verbandes österr. Müller und Mehlereibesitzer* in Angelegenheit der Abschaffung der Neujahrstrickgelder zur Verhandlung gelangte. Der genannte Verband stellt das Ersuchen auf Grund eines Vorschlages der Wiener Bäckergesellschaft: statt der bisher üblichen Trinkelger dem Invalidenten die Rückzahlung einer bestimmten Summe zu widmen und beauftragt die geschäftsführende Ausschuss, dieses Ersuchen zu erfüllen und für das Jahr 1890 seitens der ungarischen Mühlen statt der Neujahrsgeschenke einen namhaften Betrag in Subscriptionsweise dem erwähnten Fonds zuzuführen. Der Directions-Ausschuss fand jedoch nach eingehender Debatte, an welcher sich die Herren *Brüll, Ormai, Schlesinger, Mayer, Hein, Hagenmacher, Krusaz* und der Präsident *Hagenmacher*, *Schlösser* u. A. zu beschliessen, dass es nicht Aufgabe des Verbandes sein kann, in einer Angelegenheit rein geschäftlicher Natur, welche überdies als bisher seitens der Mühlen aufs Verschiedenste aufgefasst und geführt wird *nicht alle* Mühlen haben auch bisher Neujahrsgeschenke ausgetheilt und ist dies bei Vielen Sache der Agenten gewesen) Namens der Mühlen bindende Beschlüsse zu fassen, demnach es den einzelnen — übrigens seitens der Wiener Bäckergesellschaft auch einzeln angegangenen — Mühlen überlassen bleiben soll, in dieser Sache, bezüglich welcher die Interessen ungleich sind, nach eigenem Ermessen und Gutdünken vorzugehen, wofür der Schwessterverband zuschreitend, im Sinne der diesseitigen anfechtigsten Bereitwilligkeit — entsprechend aufzutreten ist.

Kemén auf Abänderung der Säckepreise hinzielenden Anträge der *Concoria Dampfm.-A.-G.* genugsam wird beschlossen, die Rückkaufspreise ab 25. November für tadellose Mehltsäcke mit 21 kr., für reparaturbedürftige mit 18 kr., für tadellose Kleinsäcke mit 11 kr., für reparaturbedürftige mit 8 kr. festzustellen, wofür die der Säckekonvention angehörenden Mühlen zu verständigen beschlossen wurde.

Der durch den Sonderausschuss für Tarifangelegenheiten beantragte Vorgang in Angelegenheit der Texturung der Schlussbriefe bezüglich Sendungen im Seeverkehr wird gutgeheissen und wurde beschlossen, den durch den Sonderausschuss im Interesse der Mühlen beantragten Schlussbriefext allen Mühlen zwecks Zustimmung zuzusenden und erst hierauf an die Adria S.-G. mit dem Ersuchen auf Acceptirung desselben heranzutreten. Der über ein Memorandum des Mühlendirectors *Friedfeld* in Agron erstattete Bericht desselben Ausschlusses resp. die Ansicht desselben bezüglich Unerführbarkeit des Projectes eines Centralverkaufs-Bureaus wurde beifügt, wofür der Herr Verfasser zu verständigen ist.

Eine Einladung des Ung. Landes-Agricultur-Vereines bezüglich Beteiligung unseres Verbandes an der in Wien im Jahre 1890 zu veranstaltenden Landwirtschaftlichen Ausstellung wurde nach eingehender Discussion und in Berücksichtigung aller Motive, die für die Theilnahme der ung. Mühlenindustrie sprechen, dahin erledigt, dass der Verband die Durchführung einer auf die Theilnahme aller ung. Mühlen sich erstreckenden Collectiv-Ausstellung übernimmt, bezüglich deren Vorarbeiten die in die Durchföhrungs-Commission gewählten Präsidenten des Verbandes sich mit dem Landes-Agricultur-Verein in's Einvernehmen setzen mögen.

Schliesslich wurden als neue Mitglieder aufgenommen:

als gründerndes Mitglied: die *Szegediner* Dampföhmle und Wasserleitung von *Bernhard Back* Söhne.

als unterstützende Mitglieder: J. L. *Brunner* & Co., Budapest; *August Reinhold*, Stockholm; *Emerich Brochfeld*, Paris; *Friedrich Kosch*, Eperjes; *Alexander Dobay*, Eperjes; dr. *Liuks Schmidt*, Eperjes; *Ladislau Bielek*, Eperjes; *Waw Samuel Linskeh*, Eperjes; *Victor Raisz*, Eperjes; *Ludwig Fábry*, Nagy-Sáros; *Leopold Lindner*, Troppan; *Eugen Fluhar*, Reichenberg; *Moritz Reichard & Sohn*, Sátoralja-Ujhely; *Daniel Berger*, Budapest; *Emanuel Stephan Kelenen*, Ungvár; *Friedrich Glatz*, Budapest; *Josef Gärtner*, Pilsen; *Erhardt & Schickhardt*, Strassburg; *W. Stern*, Wien; *Louis Wörtele*, Stuttgart; *Pay & Co.*, Christiania; *Ottone Mühlbach*, Rovereto; *Vittorio Garbari*, Trento; *Casuar Kruger*, Liverpool; *Ludwig Velzer*, Waitzen; *Fritz H. Olsen*, Bergen; *Philipp J. Basch*, Budapest; *Salomon Beer*, Budapest; *Ágoston Hürsch*, Budapest; *Coloman von Játics*, Budapest; *Franz Küllber*, Budapest; *Jacob Lang*, Budapest; *Herman Katz*, Iglau; *Josef Bloch*, Budapest; zusammen 34 neue Mitglieder, deren Eintragung in die Mitgliedsliste angeordnet wurde.

Budapest: összesen 34 tag, kiknek a tagok lajstromába való igaztása elrendeltetett.

Az ülés bezárása után megbeszéléstet még az üzemredukciónak a karácsonyi ünnepek alatt leendő keresztülviteli módjára, továbbá a budapesti malinok havi statisztikájára összehállásának ügye, végül az árjegyzékekben költet bezárásoknak a malinok részéről való betartása, mire a tanácskozás véget ért.

TARIFA-ÜGYEK.

Refakciók és szállítási díj-mérséklések. A hivatalos V. K. K. 142. sz. a következő szállítási díj-kelvezményeket közli: és pedig *liszte* és *egyéb őrlényekre Aradról Püreglitzbe* a) 10,000 kg. feladásnál 226,3 kr. pr. 100 kg.

b) 5,000 " " 281,3 " " 100 " rovatolás után.

Ervényességi tartam 1880 december végéig.

Újtás a korpaszállítás körül. Oroszországban október 15-ikétől megengedett, hogy az orosz korpa alla rinfusa szállítással Sosnovicent át a legelső porosz határállomáig, Kattowitz, illetőleg Schoppinitzig. A mennyiben azonban a korpát ez állomáshoz tovább akarják szállítani, azt előzetesen be kell szokni. A bezárolási üdöl mellekét állomásra nézve a M. Katschinsky et Co. ezegre Kattowitzban bizatot a következő díjak mellett:

a) átrakodás és zsákolás 10,000 Kírgos kocsisért 6 mk. 50 f.

5000 " " 3 " 25 "

b) zsákolásüdöl napontim egy zsákért " " 1/4 "

c) tizesmérleglen mérés 10,000 Kírgos kocsisért 2 " "

5000 " " 1 " "

d) ha az érleltek saját zsákjai használtaknak, az a alatti tételek kocsinént 2 márkával emelkednek, ez esetben azonban elmarad a b alatti illeték.

A zsákolásüdölj a bezárolás napjától egészen addig a napig szedetik be, a midőn az úres zsákok az átvetélt állomás árufeladásánál ismét visszasaadnak. — A zsákok visszaszállításának biztosításánál a kiszolgáltatásánál az átvetélt zsákoknál 1 márká szedetik be, ezen összeget azonban visszafizetik, milyet az úres zsákok visszaküldése feladatnak. — Gy zsákokért, melyeket az átvevő nem adot vissza, vagy a melyek egyébként veszedőbe mentek, a vállalkozó darabonként 1 márká kárterítés igényvelhet. — A vállalkozó nem köteles új zsákokat visszavenni, a melyeket az átvevő 10 napnál tovább visszatartott, hanem e helyett a megállapított kárpótlást követelheti. — A zsákokat bérmentve kell a vállalkozónak visszaszállítani. Azon érleltek, a kik rendszerint kapnak korpaküldeményeket Oroszországból, és nem tartják ezelőszörnek a vállalkozó számára előzetesen beküldeni a bezárolásához szükséges zsákokat, jól tessék, ha az átvetélt állomáson állandó biztosítékok tesznek le a zsákok visszaszállítására.

MŰSZAKI APRÓSÁGOK.

Új őrlési eljárásra nyert szabadalmat Ritter O. C. Springfieldben (Északamerikai Egyesült-Államok), a melyet a fentlaltó következőleg ír le:

A hengerezékek való közönséges őrlési eljárásnál az őrlés türetési vagy fokozatos felaprózási eljárással történik, ugy hogy a buzaőrésnél két egészen hat türetési alkalmaznak és ezáltal

Nach Schluss der Sitzung wurde noch die Frage der Art der Betriebsordnung während der Weizenachtsferien, ferner die Angelegenheit der Zusammenstellung der Monats-Statistik der Budapester Mühlen, schliesslich die Einhaltung der auf Preiscontanten gesetzten Mehlpreise seitens der Mühlen besprochen, wozu nach die Berathung beendigt wurde.

TARIFARISCHES.

Refactien und Frachtermässigungen. Das

Amtsblatt Vassilj és közl. közzény: veröffentlicht in Nr. 112 folgende Frachtermässigung, u. z. für *Mehl und sonstige Mehlprouducte von Avad nach Püreglitz*

a) bei Aufgabe von 10,000 Kilo. 226,3 kr. pr. 100 Kilo.

b) " " 5,000 " 281,3 " " 100 " im Wege der Cariturung.

Giltigkeitsdauer bis Ende December 1880.

Neuerung auf dem Gebiete des Kleietransportes. Seit dem 15. October d. J. ab wird die Beförderung russischer Kleie in loser Schüttung über Sosnowice bis zu der ersten preussischen Grenzstation Kattowitz bezu. Schoppinitz zugelassen. Sofern die Kleie von den letztgenannten Stationen zur Weiterbeförderung kommen soll, ist eine vorherige Einsackung derselben erforderlich. Das Geschäft der Einsackung ist von der Eisenbahn-Verwaltung für beide Stationen der Speditionssirten M. Katschinsky und Comp. zu Kattowitz zu folgenden Sätzen übertragen worden:

a) Umladen und Sacken für den Wagen von

10,000 Kírg. " " " " " 6 Mk. 50 Pf.

desgl. für den Wagen von 5,000 Kírg. " " 3 " 25 "

b) Miete für das Leihen der Sacke pro Tag und

Sack. " " " " " " " 1/4 "

c) Verwiegen auf der Dezimalwaage für den

Wagen von 10,000 Kírg. " " " " 2 " "

desgl. für den Wagen von 5,000 Kírg. " " 1 " "

d) die Sätze zu a erhöhen sich um 2 Mk. für den Wagen, wenn Sacke der Interessenten verwendet werden, in welchem Falle jedoch die Gebühr zu b wegfällt.

Die Sackmiete wird von dem Tage der stattgehabten Sackung bis zu dem Tage, an welchem die leeren Sacke bei der Güterexpedition der Empfangstation wieder zurückgegeben werden, erhoben. — Als Sicherheit für die richtige Rücklieferung der Sacke wird bei der Ansicherung der Betrag von 1 Mk. für den Sack von dem Empfänger eingezogen. Dieser Betrag gelangt zur Rückzahlung sobald die leeren Sacke bei der Güterexpedition zur Rücksendung eingeliefert werden. — Für Sacke, welche von dem Empfänger nicht wieder zurückgegeben werden oder anderweit in Verlust gerathen, hat der Unternehmer als Ersatz auf das Stück 1 Mk. zu beanspruchen. Sacke, die von Empfänger länger als 10 Tage zurückbehalten werden, ist der Unternehmer nicht verpflichtet, wieder anzunehmen, er kann dafür vielmehr den festgesetzten Ersatz fordern. — Die Rückbeförderung der leeren Sacke an den Unternehmer hat frankirt zu erfolgen. Diejenigen Interessenten, welche regelmäßig Kleiesendungen aus Russland erhalten und es nicht vorziehen, dem Unternehmer die zur Einsackung erforderlichen Sacke vorher zu senden, werden gut thun, eine feste Caution als Sicherheit für die richtige Rücklieferung der Sacke bei der Empfangstation zu hinterlegen.

TECHNISCHE MISCELLEN.

Ein neues Mehilverfahren wurde dem O. C. Ritter in Springfield (Vereinigte Staaten Nordamerika's) patentirt, welches der Erfinder selbst folgendermassen beschreibt: — Bei dem gewöhnlichen Mehilverfahren mit Walzenstühlen geschieht die Vermahlung durch ein Schrot- oder stufenweises Zerkleinerungsverfahren, indem bei der Weizenvermahlung zwei bis sechs Schrotungen angewandt und dadurch eine grosse Menge Frische erzeugt

igen sok darát állítanak elő. Ezeket mielőtt még kész lisztet kapnának, osztályozni kell és egy sorozat sima hengereken tovább kiőrölni, a mi sok gépet és sok időt vesz igénybe. Emellett a kisebb malnak tulajdonosainak nem lehet ezt az őrlési eljárást alkalmazni. Ezen őrlési eljárást, a melynél a darák feloldása által kapnak kész lisztet, a fellelő vizsgálódásai és tapasztalásai szerint egyszerűsíteni és kivétel nélkül lisztet készítő eljárással lehet helyettesíteni. Ő ugyanis fokozott különbözőzeti gyorsaság által s a lassan dolgozó hengereknél finomabb rovátkok, a gyorsan forgóknál pedig durvább rovátkok alkalmazása mellett a gabonát két rovátkolt henger közötti egyszeri átboesztással akarja kiőrölni, úgy hogy a korpa tisztá lesz vagy legalább is egy kefelőpét segítségével könnyen és eléggé jól meg lehet tisztítani. Az elődított darák két minőségben jutnának sima hengereken való kiőrésre. Ez az eljárás képessé teszi a kisebb molnárt is, hogy azt sikeresen alkalmazza, minám csak három pár henger alkalmaztatik.

A megtisztogatott búzát rovátkolt hengerekre öntik fel, melyek közül a gyorsan forgóknál egy angol hüvelyke (két és fél centimeter) körülbelül lusz, a lassabban forgóknál pedig körülbelül huszonnégy rovátká jut. A hengerekről lekerült őrlemény közvetlenül a szitálógépre jut, a melyek 14,6 illetőleg 0 sz. selyem szitászövettel vannak bevonva; itt a liszt a 14 számú megy át, míg a darák, melyek a 6 számú mennek át a B sima hengerekre, a 0 számú átmennek a C sima hengerekre vezetnek. Ezen hengerek készítményei az 1. és 2. sz. előszitáló-csilinderre jutnak, az átkült liszt azután a szitálógépre jut, a hol tisztára piltetik.

Ez a leírás csakis az őrlés egyszerűségének magyarázatára szolgál; igen könnyen ki is bővíthető azonban azáltal, hogy a gabonát a őrlés előtt és a darákat megtisztogatják, hogy szép liszletek kapjanak.

A szabadalmi igény következők hangzik: Ezen eljárásnál a lisztkészítés mesterége lényegileg abban áll, hogy a luza kiőrültek, még pedig egyetlen átboesztással két különböző gyorsasággal dolgozó rovátkolt henger között, melyek közül az egyik, a melyeknek kevesebb körfordulata van, finomabb rovátkokkal van ellátva, a gyorsabban járó hengernél ellenben a rovátkok durvábbak.

A kész liszt ezután piltetik, a darák két minőségre osztályoztatnak, a kész korpa elválogtatik, a keltéje dara külön gépeken őrlöttetik ki és külön lisztcsilinderen szitáltatik.

A buza és a liszt színe, a molnár és a lisztérszkedő szemponyjából. *Ashby* urnak lapunk 1-ső számában kivonatolva ismertetett e című tanulmányából még megemlítendőnek tartjuk ama szavakat, melyeket *Ashby* a liszt vizsgálatának módjára állít fel. Szerinte okvetlenül szükséges, hogy a liszteleket a lehető leg gondosabban vizsgálják meg, s a vizsgálat körül kerüljük környezetünkben még a legszekelelyeb változtatásokat is. Erre a célra nem fog ártani, ha a következők pár figyelmeztetést tartjuk szem előtt.

1. Háttérül vagy mintadeszkánál mindig bizonyos meglatározott színt válasszunk, s ha a hatást minden színe névze észleltük, mindig azt használjuk, a melyhez hozzászoktunk.

2. Minden próbát egyforma távolságra állítsuk, és ügyeljünk arra, hogy azok egyforma nagyságúak, alakjuk

worden. Diese müssen sortirt und auf einer Folge von Glattwalzen wieder vermahlen werden, was viele Maschinen und einen grossen Zeitaufwand erfordert, ehe man ein fertiges Mehl erhält. In Folge dessen ist es oft den Besitzern kleiner Mühlen unmöglich, dieses Mahlverfahren in Anwendung zu bringen. Dieses Schrotverfahren, durch Auflösen der Griesse ein fertiges Mehl zu erzielen, kann nach des Erfinders Untersuchungen und Erfahrungen vereinfacht und durch ein unmittelbares mehrerzeugendes Verfahren ersetzt werden. Derselbe will durch erhöhte Differenzial-Geschwindigkeit und Anwendung feinerer Riffeln für langsam arbeitende Walzen und grober für schneller laufende das Getreide in einem Durchgange zwischen zwei Riffelwalzen vermahlen, so dass die Kleie rein ist oder wenigstens durch eine Bürstenmaschine leicht hingänglich rein gemacht werden kann. Die erzeugten Griesse sollen in zwei Sorten zur Vermahlung auf Glattwalzen gelangen. Dies Verfahren befähigt auch den kleineren Müller, es erfolgreich anzuwenden, da nur drei Paar Walzen gebraucht werden.

Der gereinigte Weizen wird auf die Riffelwalzen geschüttet, von welchen die schnelllaufenden etwa zwanzig Riffeln auf einen engl. Zoll (zwei und ein halb Centimeter), die sich langsamer drehenden etwa vierundzwanzig auf einen Zoll haben. Das von den Walzen kommende Malzgut geht unmittelbar auf die Siebmäschinen, welche mit Seidengaze Nr. 14, 6 bezw. 0 bespannt sind, hier geht das Mehl durch Nr. 14, während Griesse, welche durch Nr. 6 gehen, auf die Glattwalzen B, die von Nr. 0 auf die Glattwalzen C geführt werden. Die Erzeugnisse dieser Walzen gelangen auf die Vorsichtcylinder Nr. 1 und 2, das durchfallende Mehl gelangt dann auf Siebmäschinen, wo es rein geteilt wird.

Diese Darstellung ist nur zur Erläuterung der Einfachheit der Vermahlung gegeben; dieselbe kann sehr leicht erweitert werden, indem das Getreide vor dem Schroten gespalten und die Griesse gepulvert werden, um schöne Mehle zu erzielen.

Der Patentspruch lautet: Die Kunst der Mehlerzeugung besteht bei diesem Verfahren im Wesentlichen darin, den Weizen zu vermahlen oder zu zerkleinern, und zwar durch einen einzigen Durchgang durch zwei mit verschiedener Geschwindigkeit arbeitende Riffelwalzen, deren eine, welche die geringere Umdrehungszahl hat, mit feinen Riffeln versehen ist, während diese bei der schneller gehenden Walze gröber sind. Das fertige Mehl wird hierauf geteilt, die Griesse werden in zwei Sorten getrennt, die fertige Kleie entfernt, die beiden Griessemassen auf besonderen Maschinen vermahlen und auf besonderen Mehlzählern gesiebt.

Die Farbe des Weizens und Mehles von Standpunkte des Müllers und Mehlhändlers. Aus dem unter diesem Titel auszugsweise auch in unserem Blatte (Nr. 1) besprochenen interessanten *Ashby*'schen Vortrage glauben wir noch jene Regeln aufnehmen zu sollen, welche Herr *Ashby* bezüglich der Umstände der Mehluntersuchungen aufstellt. Seiner Ansicht nach ist es unbedingt nötig, die Mehle sehr sorgfältig zu prüfen und anlässlich der Prüfung selbst die geringsten Veränderungen in unserer Umgebung zu vermeiden. Zu diesem Zwecke müssen einige Winke nützlich sein.

1. Man wähle stets eine bestimmte Farbe zum Hintergrunde oder Musterbrette und gebrauche, wenn man die Wirkung auf jede Farbe beobachtet hat, nur die eine, an welche man gewöhnt ist.

2. Man stelle alle Proben in gleiche Entfernung und achte darauf, dass sie von gleicher Grösse, Gestalt und Stärke sind, zu dünn dürfen dieselben nicht sein, weil sonst das von dem Hintergrunde übertragene Licht die Prüfung beeinflussen würde, auch müssen die Proben zu gleicher Dichtigkeit zusammengedrückt werden.

és vastagságuk legyenek, nagyon vékonyak nem szabad lenniök, mert különben a háttérből áthatoló világosság zavaróvá a vizsgálatot, továbbá egyforma sűrűsége is kell a próbákat összehasonlítani.

3. Ügyeljünk a világosságra, tekintetbe véve ugy annak erősségét, mint a körülzővő tárgyakat, a melyek azt átveszik vagy visszaverik, keressünk lehetőleg tiszta északi világítást, a melyet semmi színes tárgy sem visz át vagy ver vissza.

4. A próbákat mindig úgy állítsuk, hogy egyforma erősségi világosság essék rájuk, ha e tekintetben kétségünk volna, használjunk egy jó tükröt és tekintsük azokat meg a visszavert fényben.

5. Mindig ügyeljünk a szemünkre is, ha az kifárad, csukjuk be és pihentessük az ideget mindaddig, míg semmi egyebet nem látunk mint sötétet, vagy pedig tekintsünk valami sötét háttérre, s mindig óvakodjunk attól, hogy a szemidég erőteljessége meg ne csaljon bennünket.

6. Mindhozz legelőteljen a liszt valódi színet megadható, mivelhét azt színes környezetben szemléljük, ajánlatos, hogy egy nagyobb darab fekete deszkát használjunk, a mely elég nagy arra, hogy látókörünkben csak azt a lisztet vegyük észre, a melyet vizsgálunk.

7. A Pekár-féle lisztvizsgálatnál várjunk mindaddig, míg a próbák egészen kiszáradtak, s csak akkor lássunk hozzá a vizsgálathoz.

A vizsgálat igen vonzó, hiányzik azonban még mindig oly vizsgálati eljárás, a melynek segítségével a molnár képes lenne a színeket pontosan tagolni, s a fokozatok százalékos tételeit észrevenni. Tettek ugyan egypár kísérletet ezen kérdés megoldására, de máig sincsen oly eljárás, mely tökéletes mértékül szolgálja a színállományt.

A köveknek és hengereknek hatása a

lisztre. A francziák még mindig nem szűnnek meg elkeseredett harcokat folytatni a hengermalmok ellen, s azt reménylik, hogy ezáltal igen emelni fogják a Ferté egykor oly virágzó malomiparát. Nemrég a »Société des Agriculteurs de France« tétélet kísérleteket különböző őrési módszerek szerint nyert lisztekkel. E kísérletek eredménye, mint ez a fentebbi után érthető is, a kömalmokból származott gyártmányok javára ütött ki. Az alábbiakban minden kommentár nélkül közöljük az M. Pouillon által tett jelentést.

A jelentést tevő ragaszkodik azon állításához, hogy a liszt a hengereken való átfutás alatt teljesen módosul, úgy hogy a keményítő és siker változatosan mennek át, a melynek hátrányos befolyása lenne a süthetőségre, úgy hogy a kenyér minősége is vesztenie.

Azon különböző eljárások, a melyeket arra a célra javasoltak, hogy a hengermalmi lisztek megadják azt a sajátságos ízt, a mely a malomjáratokból kikerült lisztnél még van, így pl. az M. Lucas által javasolt eljárás, mely mandulolaj hozzákeveréséből áll, a gyakorlatban nem bizonyultak czelszerűnek. A kemény és lágyabb búzák keverését illetőleg, a melyet szintén ajánlottak erre a célra, azt mondja M. Pouillon, hogy ez a mód csak rossz eredményt adhat bármely őrési eljárásnál is, mert neki az a nézete, hogy ennek a rendszernek hát-

3. Man beachte das Licht, sowohl in Bezug auf Stärke, als auch in Rücksicht auf die umgebenden Gegenstände, welche es übertragen oder zurückwerfen, und suche ein reines Nordlicht, das durch keine gefärbten Gegenstände übertragen oder zurückgeworfen wird, zu erlangen.

4. Man stelle die Proben stets so, dass das Licht in gleicher Stärke auf jede derselben fällt, ist man darüber im Zweifel, so bediene man sich eines guten Spiegels und betrachte sie im Widerschein.

5. Man nehme stets Rücksicht auf das Auge, wenn es ermüdet, schliesse man dasselbe und lasse den Nerv ruhen, bis man nichts als Dunkelheit erblickt, oder blicke nur nach einem schwarzen Hintergrunde, und befrächte stets eine Täuschung durch Anstrengung des Sehners.

6. Da es unmöglich ist, die wirklichen Farben des Mehles zu bestimmen, sobald man dieselben in einer gefärbten Umgebung erblickt, empfiehlt sich die Anwendung eines grossen Stückes schwarzen Brettes, welches gross genug ist, dass man es derart halten kann, dass man im Gesichtskreise nur das Mehl, welches untersucht werden soll, erblickt.

7. Bei der Pekár'schen Mehlprüfung ware man bei der Proben ganz getrocknet sind, ehe man die Prüfung beendigt.

Es ist eine sehr anziehende Untersuchung. Doch fehlt es noch an einem Prüfungsverfahren, vermittelst dessen die Müller befähigt werden, eine genaue Zergliederung der Farben vorzunehmen und die Prozentsätze der Grade zu bemerken. Es sind wohl schon einige Versuche zur Lösung dieser Aufgabe unternommen worden, doch gibt es bis jetzt noch kein Verfahren, welches einen vollkommenen Massstab des Farbenbestandes liefert.

Wirkung der Mühlsteine und der Walzen auf das Mehl. Die Franzosen haben es noch immer nicht aufgegeben, den erhärteten Kampf gegen die Walzenmühlen zu führen und hoffen, auf diese Art die einst in so hoher Blüthe gestandene Mühlenstein-Industrie von la Ferté wieder zu heben. So hat jüngst die »Société des Agriculteurs de France« Versuche mit Mehlen vornehmen lassen, welche nach den verschiedenen Mahlmethoden gewonnen wurden. Die Resultate dieser Versuche sind, wie aus den Vorstehenden begreiflich, zu Gunsten der aus den Steinmühlen stammenden Fabriката ausgefallen. Im Nachfolgenden geben wir, ohne weiteren Commentar, einen Auszug aus dem von M. Pouillon erstatteten Berichte.

Der Berichterstatter hält an dem Satze fest, dass sich das Mehl beim Durchlaufen der Walzen vollkommen modifizire, indem die Stärke und der Kleber eine Veränderung erfahren, welche auf die Backfähigkeit eine nachtheilige Wirkung ausüben sollen, so dass die Beschaffenheit des Brodes eine Einbusse erleiden müsse.

Die verschiedenen in Vorschlag gebrachten Methoden, um dem Walzenmehle jenen eigenthümlichen Geschmack zu verleihen, welchen das aus den Mahlgängen gewonnene Mehl besitzt, so z. B. das von M. Lucas empfohlene Verfahren der Beimengungen von Mandelöl sollen sich in der Praxis nicht bewährt haben. In Bezug auf die Mischung des harten Weizens mit solemem weicherer Gattung, welche ebenfalls zu diesem Zwecke empfohlen wurde, sagt M. Pouillon, dass dieser Vorgang bei was immer für einem Mahlverfahren nur ein schlechtes Resultat haben könne, denn er ist der Meinung, dass dieses System der Backfähigkeit nachtheilig sein müsse, da man nicht vergessen dürfe, dass die Gährung bei den Mehlen aus hartem Weizen schneller vor sich gehe,

rányosnak kell lenni a süthetőségre, mert nem szabad elfelelni azt, hogy a kemény búzából készült lisztek gyorsabban kelnek, mint a lágy búzából készületek, minnek következtében azután a kenyér minősége szenvedne.

Általános elismert dolog, hogy a nagyobb sikértartalmu búzák liszthe kevésbé fehér, s hogy az ezen búzából készült kenyér nagyobb víztartalmanál fogva kevésbé tápláló. M. Pouillon nem hiszi, hogy a lágy búzáknak malomjártatokon való őrítésnél oly sok nehézséget kellene legyőzni, mint a hengersizéknél. Nézete szerint a hengersizéket nem végeznek többet, mint a malomjártatokat, s hogy a hengerek utánrovatkolása költségesebb mint a kövek utánvágása. Egy oly henger-malom felállítása, mely bizonyos adót mennyiségű búzát ugyanazon idő alatt legény képes megőrdni, mint valamely kövesmalom, költségesebb, mint a malomjártatok felszerelése s utóvégre is a hengermalmok tartósságát illetőleg még semmi bizonyos se mondhatunk.

A nap hatása a lisztre. Gyakran vádolják a rozsa- és búzalisztet hamisítással, a mikor csomós levezt, főredező lisztet és rágos gabonát adnak, dacára annak, hogy semmi idegen anyagot se lehet benn kimutatni. Mibelyt a gabonát huzamosabb ideig nyirkosan hagyják, a liszt rendesen megkapja az emillett tulajdonságokat. Ugyanez áll az olyan lisztre néve is, a melyet megütöttek tették ki. Egy liszt se bírja ki a nap sugarak befolyását, még akkor se, ha azok nem közvetlenül esnek rá. Mibelyt a nap a lisztre süt, a siker változatosan megy át, mely hasonló ahhoz a változashoz, a melyen a siker a malomban megy át, ha felmelegszik. A frissen őrít búzából készült lisztek is ugyanoly tulajdonsággal leszenek, mint ha megpévesztett gabonából készülettek volna. Az ily liszt több helyi raktározás által lehet javítani, a mikor is elveszté azt a tulajdonságát, hogy nem áll jól össze, továbbá hogy csomós lesz. Ez a tulajdonsága a búzalisztek akkor is meg van, ha azt az oleoból árpajlisztel keverik.

KÜLÖNFÉLEK.

Hogyan osztik meg a gabonavámok hasznát?
Egy német gazdasági szaklap a kérdésről következők nyilatkozik: »Nem szándékozunk ugyan tudományos fejtegetésekre bocsátkozni azon kérdés körül, hogy mily arányban emelkedtek az élelmiszerek árai a gabonavámok fokozása következtében, mely kérdésel jelenleg a pártlapok az ügynek keveset használó szemelvényességgel foglalkoznak, mégis érdekesnek látszik megvizsgálni azt, hogy miként osztik el a mezőgazdaság körében a gabonavámokból származó hasznot. Csakis ebből lehet kivenni, hogy vajon a gabonavámok emeléséből csupán a nagybirtokosoknak volt-e haszna, vagy pedig a kisebb gazdaságok is. Ez a kérdés az 1884-ik évben, mely legjobban használható ily vizsgálattal alapú, mintán ily ekkor, mint az előző é s rákövetkező években is jó volt az átlagos termés. Németországban 309,8 millió mázsa gabonát arattak, még pedig rozst, búzát, főnkültyt, árpát és zabot. Ugy ezen gabonaméneken, valamint rizsben és tengeriben a behozattal többlet 53,6 millió mázsa-ára rugott. Ez összesen 363,4 millió mázsa gabonát tesz ki; a termelt gabonából magában a mezőgazdasághoz elfogyasztott részt megkapjuk, ha az adott összmennyiségből leszámítjuk azon emberek gabonaszükségletét, a kik kenyérüket vásárolni kénytelenek, valamint a városi lovak által elfogyasztott és a sörkészítésre felhasznált gabonamennyiséget. Alapú véve az 1882-ik hivatás szerinti népszámlálást, mely szerint 15,9 millió ember élt a mezőgazdaságból, részmint önnálú gazda, részmint pedig mint gazdasági napmászó, azon egyének számát, a kik kenyérvásárlásra utalvák, körülbelül 30

als bei jenen aus weichem Weizen, wodurch die Gleichartigkeit des Brodes eine Einbuße erleiden müße.

Es ist allgemein anerkannt, dass die kleeberartigen Weizenarten ein milder weisses Mehl liefern; dass aus diesen Mehlen erzeugte Brod ist seines verhältnissmässig grösseren Wassergehaltes wegen milder nahrhaft. M. Pouillon glaubt nicht, dass man zur Vermahlung des weichen Weizens bei den Mählingen so viel Schwierigkeiten zu überwinden haben dürfte, als bei den Walzenstühlungen. Seiner Meinung nach leisten die Walzen nicht mehr als die Mählingen und soll die Nachschleifen der Walzen theurer sein als das Nachschleifen der Steine. Die Anstellung einer Walzenmühle, welche ein gegebenes Quantum in dem gleichen Zeitraum wie eine mit Steinen ausgerüstete Mühle zu vermahlen vermag, sei kostspieliger als die Montirung der Mählingen und könne man schliesslich über die Dauer einer Walzenmühle noch nichts Bestimmtes sagen.

Wirkung der Sonne auf das Mehl. Häufig beschuldigt man Hogen- und Weizenmehl der Verfälschung, weil es klumpige Suppe, bröckelichen Teig und klüftiche Klüsse gibt, obgleich nichts Fremdartiges nachzuweisen ist. Sobald das Korn längere Zeit feucht gelassen ist, besitzt das Mehl regelmässig die angeführten Eigenschaften; dasselbe gilt von dem Mehle, welches von der Sonne beschienen ist. Kein Mehl kann dem Einfluss der Sonnenstrahlen vertragen, selbst wenn dieselben auch nicht unmittelbar darauf fallen. Es geht eine Veränderung des Klebers vor sich, sobald das Mehl von der Sonne beschienen wird, ähnlich der Veränderung, welche der Kleber durch Erhitzen in der Mühle erleidet. Dasselbe Eigenschaft wie aus feucht gewesenen Getreide bereitetes Mehl nimmt das Weizenmehl an, wenn der Weizen zu frisch war, als er gemahlen wurde. Solches Mehl verbessert man durch mehrwöchentliches Lagern. Es verliert dann die Eigenschaft, sich nicht zu binden und klumpig zu werden. Diese Eigenschaft wohnt dem Weizenmehl auch dann inne, wenn es mit dem wohlfeileren Gerstenmehl vermischt wird.

VERMISCHTES.

Wie vertheilen sich die Getreidezölle? Ueber diese Frage äussert sich ein deutsches landwirthschaftliches Fachblatt in folgender Weise: Ohne der Frage dotirniert näher treten zu wollen, in welchem Verhältniss die Lebensmittelpreise durch die Erhöhung der Getreidezölle gestiegen sind, eine Frage, welche gewöhnlich in den Parteiblättern mit einer die Sache wenig fördernden Leidenschaftlichkeit erörtert wird, scheint es uns doch der Untersuchung werth zu sein, in welcher Weise der Landwirthschaft aus den Getreidezöllen erwachsende Nutzen sich vertheilt. Allein hieraus wird man entnehmen können, ob nur die grossen Grundbesitzer, oder auch die kleineren landwirthschaftlichen Betriebe aus der Erhöhung der Getreidezölle Vortheil gezogen haben.

Im Jahre 1884, welches sich zur Grundlage einer solchen Untersuchung am besten eignet, weil es eine gute Durchschnittsere hatte, und auch das vorangehende, wie das nachfolgende Jahr einer solchen sich erfreuten, waren in Deutschland geerntet worden 309,8 Millionen Zentner Getreide, und zwar Roggen, Weizen, Spelz, Gerste und Hafer, 53,6 Millionen Zentner betrug die Mehreinfuhr an diesen Getreidesorten, sowie an Reis und Mais. Es sind dies im ganzen 363,4 Millionen Zentner Getreide; der von der Landwirthschaft selbst verbrauchte Theil des geernteten Getreides ergibt sich, wenn man von der angegebenen Gesamtsumme des Getreidebedarf der denjenigen Menschen abrechnet, die ihr Brod kaufen müssen, sowie den Bedarf an Getreide für die städtischen Pferde und zur Zubereitung von Bier. Unter Zugrundlegung der Berufszählung von 1882, in welcher 15,9 Millionen Menschen auf

millióra lehetjük, fejenként évi 3,5 mázsa gabonaszükséglettel. Az átlag mintegy 40 millió hektoliter sző fészérese évenként körülbelül 20 millió mázsa gabona használtatik fel. Ehhez jönnek még a városi lovak, a melyek számát, Berlint véve alapul és elhagyva a kis vidéki városokat, körülbelül 500.000-re becsülhetjük, s a melyek átlag szintén körülbelül 20 millió mázsa gabonát fogyasztanak. Mindezek tehát összesen 145 millió mázsa gabonát tesznek ki, a melyet le kell számítani az összes termelt és behozott mennyiségből, mely a mint fentebb láttuk, 1884-ben 363,4 millió mázsa volt. A 218,4 millió mázsanyi maradvány képezi azt a részt, mely magában a mezőgazdasághoz használtatót fel. Ha ezt a mezőgazdasághoz elfogyasztott gabonát levonjuk a termelt mennyiségből, egyéb, mint mezőgazdasági czélokra körülbelül csak 30%-ot, tehát 91,4 millió mázsa marad fenn, a mely részről a gabonavimokból származó többletben. Ez a többlet azonban nem oszlik meg egyformán az összes mezőgazdaságok között, hanem függ a talaj minőségétől, az egyes mezőgazdaságok üzemenek terjedelmé és minőségétől, valamint számos egyéb körülménytől.

A kisebb üzemek, pl. az 5 hektáron alólik — a speciális kis paraszit-birtokok — csak vetésére 12—15%-át a termelt gabonának veszik igénybe, ugy hogy kevés maradvány fenn állnak a nem gazdasági fogyasztásra. A kisgazdaságoknál, a melyek 10 hektárnyi területre terjednek ki, a legnagyobb rész a család táplálására és az üzem fenntartására szükséges, ugy hogy a fölösleg itt se csak valami nagyon súlyosan a mérlegbe. Ha megfontoljuk, hogy ezek a kisgazdaságok aránylag több igazsálatlós és segédmunkások vesznek igénybe, akkor az ezen kisgazdaságoktól eladásra kerülő gabonát, a melyet egyébiránt sokkal jobban fel lehet használni az állattenyésztésre, nem lehetjük többé 15%-nát; ugyan ezen arányban és hasonló okokból a 20—50 hektárnyi gazdaságoktól az eladásra kerülő felesleg 30%-át, 50—100 hektárnál 40%-át és a még nagyobbaknál 50%-át teheti a termésnek. A 40 millió hektárnyi mezőgazdasághoz művelt területek a termés 309,8 millió mázsa gabona volt, tehát 1 hektárra körülbelül 7,7 mázsa. Ebből 91,4 millió a gazdasághoz kívül használtatót fel. Az 5 hektárnyi terület foglalnak el, s a melyen 45,4 millió mázsa gabona termelt, e szerint 10 százalékkal vagyis 4,5 mázsaával járultak hozzá az eladó gabonához, hasonló részek volt tehát a vámenelési hasznát. Az 5—10 hektárra kiterjedő gazdaságok 4,7 millió hektár foglalnak el, a termésben 36,7 millióval részesek, tehát a termésből 15%, vagyis 5,4 mázsa eladó gabonájuk marad. A 20—50 hektárnyi üzemenek, a melyek 6,7 millió hektár területet foglalnak el, a termés-rész 51,6 millió mázsaú tesz ki, s az eladásra maradvány gabonából 10,3 millió mázsa, vagyis a termés 20%-ára emelkedik. Az 50—100 hektáros üzemenek, a melyek 3,3 millió hektár területet foglalnak el, a termés-rész 25,4 millió mázsaú tesz, vagyis eladásra 10,1 millió mázsa. A 100 hektáron felüli üzemenek, a melyek összterülete 10,3 millió hektár, az eladó gabona a termésnek (79,3 millió mázsa) 50 százaléka, tehát 39,6 millió mázsaú rug. A mezőgazdasági üzemek a termés eladó feleslegéhez való járuléka, tehát a vámenelésből származó haszon is, a fölterület nagyságához arányitva emelkedik. Ha 100 kg. gabonára a vámenelés 6 márká, az ebből származó haszon az üzem nagysága szerint a hektárnyi terület-egységre és a mezőgazdálkora fejenként következőleg oszlik meg: Az öt hektáron aluli gazdaságokban foglalkozott 4.048.298 egyén, ezen birtokok összes száma 76.629-ot tett. Ezen birtokok része a vámenyereségben 13,5 millió márká volt, vagyis 2,29 márká egy hektárra és 3,33 mk. fejenként. A 10—20 hektárnyi gazdaságokban 372.432 egyén foglalkozott. Ezek a birtokok az összesület 7%-át

geföhrt waren, welche von der Landwirtschaft, sei es von selbstständigen landwirtschaftlichen Betrieben, sei es als landwirtschaftliche Tagelöhner lebten, können wir die Zahl derjenigen Menschen, die auf den Ankauf von Brot angewiesen sind, auf etwa 20 Millionen mit einem Jahresbedarf von 35 Zentner Getreide per Kopf annehmen. Zum Brauen von durchschnittlich 40 Millionen Hektoliter Bier werden jährlich etwa 20 Millionen Zentner Getreide verwendet. Es kommen dazu die städtischen Pferde, die nach den Massstäben von Berlin, unter Weglassung der ganz kleinen Landstädte, auf 500.000 veranschlagt werden können und ebenfalls 20 Millionen Zentner Getreide durchschnittlich gezeuern. Es ergibt sich demnach also die Summe von 145 Millionen Zentner, welche von der Summe des geernteten und des eingeföhrteten Getreides, welches, wie oben angegeben, im Jahre 1884 zusammen 363,4 Millionen Ztr. betrug, abgezogen werden muss. Der Ueberschuss von 218,4 Millionen Ztr. bildet den in der Landwirtschaft selbst verbrauchten Theil. Nicht man dieses in der Landwirtschaft verbrauchte Getreide von der Summe des geernteten ab, so bleiben für andere als für landwirtschaftliche Zwecke nur etwa 30% übrig, also 91,4 Millionen Zentner, welche an den Ueberschuss, welcher aus den Getreidezöllen erwächst, Antheil haben. Dieser Ueberschuss aber vertheilt sich keineswegs auf alle Landwirtschaften gleichmässig, sondern hängt von der Bodenbeschaffenheit, von dem Umfang, von der Art des Betriebes der einzelnen Landwirtschaften und noch vielen anderen Umständen ab. Die kleineren Betriebe, z. B. unter 5 Hektaren — die speziell kleinbäuerlichen — nehmen allein 12—15% Getreide für die Aussaat in Anspruch, während für den nicht landwirtschaftlichen Gebrauch wenig übrig bleibt. Bei den Kleinwirtschaften, die sich auf einer Fläche von 10 Hektaren ausdehnen, ist der grössere Theil zur Ernährung der Familie und zur Erhaltung des Betriebes erforderlich, so dass auch hier der Ueberschuss nicht sehr ins Gewicht fällt. Wenn man in Betracht zieht, dass diese Kleinwirtschaften verhältnissmässig mehr Züchtlinge und Hilfsarbeiter in Anspruch nehmen, so wird man auch für den Verkauf überflüssiges Getreide dieser Kleinwirtschaften, welches überdies besser zur Viehzucht verwendet werden kann, nicht auf mehr als 15% veranschlagen können, in gleichem Verhältniss und aus gleichen Gründen wird bei den landwirtschaftlichen Betrieben im Umfang von 20—50 Hektar der verköthliche Ueberschuss 30% von 50—100 Hektar 40% und für die noch grösseren 50% der Ernte betragen. Nun hat die Ernte aus 40 Millionen Hektar landwirtschaftlicher Fläche 369,8 Millionen Zentner Getreide betragen, also geföhrt 7,7 Zentner auf 1 Hektar, 91,4 Millionen Zentner davon werden ausserhalb der Landwirtschaft verbraucht. Die unter 5 Hektar betragenden Betriebe, welche zusammen eine Fläche von 5,9 Millionen Hektar umfassen und auf denen sich 45,4 Millionen Zentner Getreide ernten, haben demnach einen Antheil von 10% oder 4,5 Zentner an dem verköthlichen Getreide, ziehen also in diesem Verhältniss Nutzen von der Zollerhöhung. Die landwirtschaftlichen Betriebe, welche 5—10 Hektar umfassen, nehmen eine Gesamtfläche von 4,7 Millionen Hektaren ein, die an der Ernte mit 36,7 Millionen hechtigt sind und daher 15% der Ernte oder 5,4 Zentner verköthliches Getreide übrig haben. Bei den Betrieben von 20—50 Hektaren, welche eine Fläche von 6,7 Mill. Hektaren umfassen, beträgt der Antheil an der Ernte 51,6 Mill. Zentner und steigt der Ueberschuss des verköthlichen Getreides auf 10,3 Millionen Zentner, also auf 20% der Ernte. Bei den Betrieben von 50—100 Hektaren, welche eine Fläche von 3,3 Millionen Hektaren einnehmen, beträgt der Antheil an der Ernte (25,4 Millionen Zentner), das ist 10,1 Millionen Zentner. Bei den Betrieben über 100 Hektaren, welche 10,3 Millionen Hektaren der Gesamtfläche betragen, beträgt der Ueberschuss des verköthlichen Getreides 39,6% der Ernte (79,3 Millionen Zentner), also 29,6 Millionen Zentner. Es steigt also der Antheil des landwirtschaftlichen Betriebes an dem verköthlichen Ueberschuss der Ernte, also an dem Nutzen der Zollerhöhung mit der Grösse des Grundstücks, die ein Zentner der Zollerhöhung von 6 Mk. auf 10 Kilo Getreide, vertheilt sich der Nutzen nach der Grösse des Betriebes auf den Hektar Fläche und auf die Person der Landwirtschaft folgendermassen: In den Betrieben unter fünf Hektaren waren 4.048.298 Personen beschäftigt, die Gesamtzahl dieser Betriebe betrug 76.629. Diese Betriebe hatten einen Antheil von Mk. 13,5 Millionen an dem Zollgewinn, also Mk. 2,29 auf 1 Hektar und Mk. 3,33 auf 1 Kopf. In den Betrieben von 10—20 Hektaren waren 372.432 Personen beschäftigt, diese Betriebe umfassen 7% der Gesamtzahl und zogen aus den Zöllen einen Gewinn von Mk. 30,9 Millionen, mithin Mk. 4,60 auf 1 Hektar und Mk. 8,36 auf 1 Kopf, die Betriebe von

képeztek s a vámközből 30.9 millió mk. hasznuk volt, vagyis 1 hektárra 4.60 mk. és fejenként 8.36 mk. Az 30—100 hektárnyi üzemekben 41.023 egyén foglalkozott, e birtokok az összerületnek 0.8%-át tették ki, a vámnyszerűségben 30.3 millió mk. hasznuk volt, vagyis hektárónként 9.18 mk., fejenként 798.61 mk. A 100 hektáron felüli üzemek, az összesnek 14 $\frac{1}{2}$ %-a, 24.991 egyént foglalkoztaltak, a kik a vámnyszerűségben 118.8 millió mk. hasznossal vettek részt. Esik tehát 1 hektárra 11.53 mk. s fejenként 4753.87 mk.

A gabnavámok befolyása a gabnaárakra. Mint az előző években, úgy az idén is kiváló szerepet játszott a német birodalmi gyűlés budgetvitájában a gabnavámoknak a gabnaárakra gyakorolt befolyásának kérdése. A gabnavámok barátai, épen úgy mint az előző években, kizárólag arra utaltak, hogy számos oly esztendő volt, a melyben a gabnaárak Németországban magasabban álltak mint jelenleg. Azt azonban senki sem tagadja, hogy évtizedek előtt rossz termések és fejletlen közlekedési eszközök befolyása alatt magasabb gabnaárakat fizettek mint jelenleg. De minden ilyenféle számanyag nem teszi nem létezővé azt a tényt, hogy jelenleg a gabona Németországban sokkal drágább, mint bármely más oly európai országban, a hol egyáltalán nincsenek gabnavámok, vagy csak nagyon alacsonyak. Színtoly kevésbé melőzhető az a tény, hogy a létező igen magas német vámk hatása alatt a gabnaárak jelenleg Németországban oly magasra emelkedtek, a milyen magasságot a jelenlegi vámpolitika kezdete óta a legtöbb évben nem értek el. Ha ezen el nem vitatható tény számszerűn kimutatására itt-ott önkényesen használták föl egyes hónapok árait az összehasonlításra, a mint ezt a szövetségi tanács egyes képviselői a birodalmi gyűlés tárgyalásainál tényleg megtették, az így eljárás joggal lehet kritizálni. De az így bíráltatott még sem lehet megeafóni azokat a számokat, a melyekből köztig-telenül kitűnik a tényleg beállt drágulás. Kivált a birodalmi statisztika számadatai jónnek itt tekintetbe, a melyeket épen a birodalom kormányát képviselőnek nem volna szabad figyelmen kívül hagyni. Berlinben a nagykereskedelemben és árának a birodalmi statisztikai hivatal által megállapított átlagai 1879 óta a következők voltak:

	Átlagár márkákban tonnánkint	
	buza	roz
1879	197.9	132.8
1880	217.8	187.9
1881	219.5	195.2
1882	204.2	152.3
1883	186.1	144.7
1884	162.2	143.3
1885	160.9	140.6
1886	151.3	130.6
1887	164.4	120.9
1888	172.2	134.5
1889		
január-szeptember	187.6	150.8
1889		
egyedül szeptember	188.0	158.5

Ezen áttekintésből kitűnik, hogy tényleg csak a nagyon rossz termései években, a milyének 1880 és 1881 voltak, álltak a kenyérmérmék árai Berlinben magasabban mint a legtöbb hónapban. Buzánál 1882 óta, rozsnál 1881 óta nem jgyeztek oly magas átlagos ár, mint f. évi szeptemberben. Ezen mit sem változott az átlagos minőségnek időközben történt megváltoztatása. A szemes diét ezen »megdrágulásának« tényleg a vámk hozzá-talnak is más úton kell kiegyezni, mint az egyszerű tagadással.

50—100 Hektar, in denen 41,023 beschäftigt waren, und welche 0,8 der Gesamtfläche umfassen, hatten einen Antheil von Mk. 30,3 Millionen an dem Zollegewinn, d. h. pro Hektar Mk. 9,18, pro Kopf Mk. 798,61. Die Betriebe über 100 Hektaren, 14 $\frac{1}{2}$ der Gesamtzahl, beschäftigten 24,991 Personen, welche an dem Zollegewinn mit 118,8 Millionen Mk. theilnahmen. Es entfallen bei diesen also 11,53 Mk. auf den Hektar, oder 4753,87 Mk. auf den Kopf.

Der Einfluss der Getreidezölle auf die Getreidepreise. In der Etatsdebatte des Reichstages hat die Frage des Einflusses der Getreidezölle auf die Getreidepreise, wie in früheren Jahren, eine hervorragende Rolle gespielt. Die Freunde der Getreidezölle haben sich dabei, genau ebenfalls wie in früheren Jahren, ausschliesslich darauf berufen, dass es nicht wenige Jahre gegeben hat, in denen in Deutschland höhere Preise bestanden haben, als gegenwärtig bestehen. Dass in der That vor Jahrzehnten unter dem Einflusse schlechter Ernten und bei unentwickelten Transportmitteln höhere Getreidepreise als heute gezahlt werden mussten, wird indessen von keiner Seite bestritten. Aber alles Zahlenmaterial dieser Art schafft doch die Thatsache nicht der der Welt, dass zur Zeit Getreide in Deutschland durchweg beträchtlich theurer ist, als in allen europäischen Ländern, wo gar keine oder doch nur niedrige Getreidezölle bestehen. Und ebenso wenig wird dadurch die weitere Thatsache, auf welche es in den gegenwärtigen Erörterungen der Zollfrage vornehmlich ankommt, beseitigt, dass unter der Einwirkung der bestehenden sehr hohen deutschen Zölle die Getreidepreise in Deutschland gegenwärtig auf einen Stand gestiegen sind, den sie in der Mehrzahl der Jahre seit Beginn der jetzigen Zollpolitik nicht erreicht haben. Wenn für den ziffermässigen Nachweis dieser unbestreitbaren Thatsache hin und wieder willkürlich einzelne Monatspreise zur Vergleichung benutzt worden sind, so mag man dieses Verfahren, wie es in den Reichstagsverhandlungen seitens der Vertreter des Bundesraths geschehen ist, mit gutem Recht kritisiren. Aber mit keiner solchen Kritik kann man die Zahlen widerlegen, aus welchen sich die thatsächlich eingetretene Vertheuerung unzweifelhaft ergibt. Es kommen dabei insbesondere die Zahlen der Reichsstatistik in Betracht, welche doch gerade von den Vertretern der Reichsregierung nicht unberücksichtigt gelassen werden sollen. Nach den vom Statistischen Amte des Reiches ermittelten Durchschnitten stellten sich nämlich die Reichshandelspreise in Berlin seit 1879 folgendermassen:

Durchschnittspreis in Mark pro Tonne		
Weizen	Roggen	
1879	197.9	132.8
1880	217.8	187.9
1881	219.5	195.2
1882	204.2	152.3
1883	186.1	144.7
1884	162.2	143.3
1885	160.9	140.6
1886	151.3	130.6
1887	164.4	120.9
1888	172.2	134.5
1889		
Jan.-Septbr.	187.6	150.8
1889		
Septbr. allein	188.0	158.5

Aus dieser Uebersicht ergibt sich, dass in der Hauptsache nur in den Jahren sehr ungünstige Ernte, wie 1880 und 1881, die Preise für Brotkorn in Berlin höher gestanden haben, als im letzten Monat. Bei Weizen ist seit dem Jahre 1882, bei Roggen seit dem Jahre 1881 kein so hoher Durchschnittspreis verzeichnet, wie im Monat September d. J. Die inzwischen vorgenommene Aenderung der Durchschnittsqualität ändert daran nichts. Mit der Thatsache dieser »Vertheuerung« des Brotkorns werden demnach auch die Freunde der Getreidezölle sich in anderer Weise als durch einfaches Bestreiten abzufinden haben.

KERESKEDELEM ÉS FORGALOM.

A budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa e hó 28-án elnökölése Koechmeister Frigyes bárónak elnökele alatt a bécsi termény- és lisztőzsde elnökségének javaslatához képest elhatározta, miszerint a gabonaszokványok azon rendelkezését, hogy a szokványbizottság 3 szálalék csírázott szemet szabad tartalmazni, azo módosítják, hogy a csírázott szemek mennyisége csak 1/4 szálalékra ragljak; ezen módosítást határozmány a határidőzletében az 1890-iki őszi határidőre, a készárd-izletben pedig a budapesti és bécsi főszilék való hivatalos közététel napján lép életbe. Ezzelvali bizottság is kiköték ki azzal a feladattal, hogy a bécsi termény- és lisztőzsdával együttesen tanácskozzék a gabonaszokványok módosítás ügyében. Egy másik bizottságot azon czélból kiköték ki, hogy a gabona-é terményüzletet lebonyolítás és felmondásokra vonatkozó némealy szabályok módosításá iránt tegyen javaslatot.

A bécsi termény- és lisztőzsde bírósága által hozott ítélet a magyar bíróság érvénytelennek nyilváníthatja-e?
A mint az 'Gyűjvedék Lapja' jelenti, ez a kérdésfelgalkozott legközelebb a királyi kuria s a felvetett kérdésre *tagadlag* választ. A ténnyálas következők: Rosenfeld József a kolozsvári királyi törvényszágnál benyújtott panaszában azon kérelmet terjesztette elő, hogy semmissé me a törvényszék a bécsi termény- és lisztőzsde bírósága által a Fisch és Berlitzer czég javára 1224 ft 91 kr. és járuléki ügyében hozott ítéletét. A bíróság panaszost kérvényét elutasította; a marosvásárhelyi királyi tábla azonban a kérelemhez képest a bécsi termény- és lisztőzsde ítéletét hatályon kívül helyezte. Felelőzhöz folytán az ügy a királyi táblához került, a mely első bíróság határozatát erősítette meg a következő indoklással: A magyar bíróságok eljárásukban kizárólag a magyar törvényekhez kötik. Ebből önként következik, miszerint ök nem hivátják arra, hogy a panasz alapján szolgáló kiföldt törvény és a per folyamán felmatarolt törzsei rendszabályok értelmében járjanak el, és tekintettel arra, miszerint ök hazai jogszabály, a melyek alapján a magyar bíróságok a panaszos kérvényének helyt adhatnának, nincsen, nyilvánvalónak látszik, hogy a panaszos kérelme a magyar állam területén semmiféle jogosultsággal nem bír.

Spanyolországba szánt lisztkülterményeket az összes kereskedelmi és iparkamrákhoz érkezett hivatalos értesítés szerint f. é. december hó 13-étől kezdve csak azon esetben becsátnak be a szerződészerü tarífa alapján megvámolva, ha azok *erőleté származási bizonylatot* igazolják. Ily igazolványokat a feladás helyén székölj polgármester, a kereskedelmi és iparkamara, vagy közegező állíthat ki, ezeket azonban a spanyol konzul által kell hitlesíttetni.

Spanyolország Lisztbevitelle nagy ingadozásoknak van alávetve s évente 300—240000 q körülü váltakozik. 1884-ban a buzálisztbevitel 32,004 q volt, 1887-ben 124,354 q. Magyarország is részvesz a spanyol lisztbevitelben, még pedig Fiumén át. A fümeei kereskedelmi kamara adatai szerint 1888-ban 10,755 q lisztet rakott bajóra Fiumében Spanyolország számára. Hivatalosra a spanyol bevételi váma az általános forgalomban 100 kgr.-kint 6,88 peseta s a hadiétörvény szerinti átlaméltat 2,25 pesetas vámot szednek, összesen tehát 8,73 pesetát, a szerződéses államokkal való forgalomban pedig 6 és 2,25, összesen tehát 8,25 pesetát; rozsliszttel néve a bevételi váma 2,25 pesetas, az a szerződéses államok származási 4,50 pesetát. Ezekre a lisztmennyekre néve nem áll fél pótlék. A szerződéses államokból való bevitelének származási bizonylat szükségese. Mivel a folytonos vámenelés korszakát éljük, megfigyeljük, miszerint a spanyol vámszabályok emelté használatát, a mnek azonban reánk néve a szerződéses köfölyt nem volna hatálya. A cortes előterjesztett törvényjavaslat szerint a buzálisztet 6,30 pesetas vételnek s a jelenleg szentelt átlaméki vámpótlék, mely most 2,25 pesetas, 0,82 pesetara emellették a mi 100 kgr. buzálisztet összesen 9,12 pesetas tetel, szemben a mostani 8,25 pesetással.

HANDEL und VERKEHR.

Planerversammlung des Börsenrates. In der unter Vorsitz des Präsidenten B. Friedrich Koechmeister am 28-ten L. M. abgehaltenen Sitzung des Rathes der Budapester Waaren- und Effektenbörse wurde u. A. beschlossen, dem Vorschlage des Vorstandes der Wiener Frucht- und Mehlbörse gemäss jene Bestimmung der Getreide-Isanen, wonach *Isanenweizen 3 Perzent ausgenommen Körner enthalten darf*, dahin abzuändern, dass die Menge der ausgeschälten Körner nur *Perzent betragen darf*; die modificirte Bestimmung tritt für den erminhaleblich anlässlich des Herbstesamens 1890 und für den Effektivhandel mit dem Tage der amtlichen Verlautbarung der Börsen zu Wien und Budapest in Kraft. Gleichzeitig wurde eine Kommission delegirt, deren Aufgabe es ist, im Vereine mit der Wiener Frucht- und Mehlbörse eine *Modification der Getreide-Isanen* zu berathen. Weiter wurde ein Comité zu dem Zwecke entsendet, um hinsichtlich *Modifikationen einiger Bestimmungen der auf die Getreide- und Producten-Liquidation und Kündigung bezüglichen Normen* Vorschläge zu erstatten.

Kann ein ungarisches Gericht das vom Schiedsgerichte der Wiener Frucht- und Mehlbörse gefällte Urtheil für ungültig erklären? Mit dieser Frage beschäftigte sich jüngst wie 'Gyűjvedék Lapja' meldet, die königliche Kuria, welche die aufgeworfene Frage *verneinte*. Der Theilhabend ist der Folgende: Josef Rosenfeld stellte in seiner beim Klausenburger königlichen Gerichtshofe eingebrachten Klage das Ersuchen, der Gerichtshof möge das zu Gunsten der Firma Fisch und Berlitzer jancos eines Betrages per fl. 1224-91 sammt Nebengebühren gefällte Urtheil des Schiedsgerichtes der Wiener Frucht- und Mehlbörse für null und nichtig erklären. Der Gerichtshof wies den Kläger mit seinem Begehren ab; die königliche Tafel in Marosvásárhely bestätigte im Sinne des Klagebegehrens das Urtheil der Wiener Frucht- und Mehlbörse ausser Kraft. In Folge Appellation gelangte die Angelegenheit zur königlichen Kurie und diese bestätigte den Beschluss des ersten Instanz mit nachstehender Motivirung: Die ungarischen Gerichte sind in ihrem Vorgehen lediglich an die ungarischen Gesetze gebunden. Hieraus folgt von selbst, dass dieselben nicht herufen sind, auf Grund des als Basis der Klage genommenen ausländischen Gesetzes und des im Laufe des Processes producirten Börsenstatuts vorzugehen, und mit Rücksicht darauf, dass es keine heimische Rechtsnorm gibt, auf Grund deren dem Klagepetition durch die ungarischen Gerichte Folge geben werden könnte, erscheint es offenbar, dass das Ansuchen des Klägers auf dem Territorium des ungarischen Staates keinerlei Berechtigung besitzt.

Mehlensetzungen nach Spanien werden nach einer am sämtliche Handels- und Gewerbekammern herabgelangten amtlichen Verständigung vom 1. December d. l. ab nur in dem Falle nach dem Vertragstarife verzollt eingeladen, wenn deren *Provenienz* durch ein *Ursprungs-Certificat* nachgewiesen wird. Derselbe Certificat können durch den Bürgermeister, durch die Handels- und Gewerbekammer oder durch einen öffentlichen Notar des Versandortes ausgestellt werden, müssen jedoch mit der Legalisirung des spanischen Consuls versehen sein.

Spaniens Mehl-Einfuhr unterliegt grossen Schwankungen und variirt per Jahr zwischen 20—240000 q. Im Jahre 1884 betrug sich die Weizenmehl-Einfuhr auf 52,044 q, im Jahre 1887 auf 241,344 q. Auch Ungarn participirt an der spanischen Mehl-Einfuhr, und zwar über Fümee. Im Jahre 1888 betrug die Einfuhr aus Ungarn per Fümee 10,755 q. Mehl von Fümee nach Spanien verschifft worden. Der spanische Eingangszoll für Weizenmehl beträgt im allgemeinen Verkehr 6,48 Pesetas per 100 Kgr., und nach dem Budgetgesetz einen vorübergehenden Zoll von 2,25 Pesetas, zusammen also 8,73 Pesetas und im Verkehr mit Vertragsstaaten 6 Pesetas und 2,25 Pesetas, zusammen 8,25 Pesetas, für Roggenmehl gegen die Eingangszoll 4,80, respective 4,30 Pesetas (wegen aus Vertragsstaaten kommend). Eine Zuschlag bestelft für die Mehlbörse nach dem bei der Einfuhr aus Vertragsstaaten ist ein Ursprungszertniss notwendig. Da wir in der Zeit der steten Zollerhöhungen leben, so sei bemerkt, dass Spanien seine Mehlzölle abermals zu erhöhen gedenkt, die aber für uns vorläufig wegen des Vertrags unbenutzbar bleiben müssen. Der Gesetzentwurf, welcher den Cortes vorgelegt wurde, soll die Erhöhung für Weizenmehl auf 6,30 Pesetas per 100 Kgr. betragen und der gegenwärtig eingehobene vorübergehende Zollzuschlag, welcher dormalig 2,25 Pesetas betrug, auf 0,82 Pesetas erhöht werden, dies gäbe dann zusammen 9,12 Pesetas per 100 Kgr. Weizenmehl gegen die dormalig 8,25 Pesetas.

Francziország lisztbevitelére az előző évhez képest folytonos esőckésmint mutat. A folyó évi augusztus hó 1-jétől október 31-igig terjedő időszakban bevétel 66,696 métermázszt (ebből 40,790 az Magyarországból) szemben a múlt év megfelelő időszakában bevétel 104,853 métermázsztal (ebből 54,900 Magyarországból). Az importáló országok között Magyarország foglalja el az első helyet.

Nagybritanniának Ausztria-Magyarországból való lisztbevitelére I. e. október havában 38,245 éls volt, 1887 októberben 97,808 és 1888-ban 171,614 éls. De nem csak az Ausztria-Magyarországból való bevétel, hanem Anglia *összeimportja* ismét volt I. e. október havában, mert csak 1,199,823 éls volt, köztül 1888 első felében 1887 hasonló havában 1,704,375 és 1,698,900 éls. Aránylag hasonló importeszkénnyel mutatkozik a f. év összes liz hónapjában, de figyelemreéltó, hogy ezalatt *Vénerország lisztbevitelére* jelentékeny növekedést, úgy hogy még 1887 január-októberben csak 429,178 éls volt, az idén már 1,015,520 éls; ez a tény megértendő, hogy az ausztria-magyarországi malomok komolyan megnövekedtek.

Amerika lizható buzákezlete november 23-án 30,124,000 bushel volt s e szerint az előző léthez (28,402,000) képest 1,722,000 bushellal gyapadott. Az előző év megfelelő hetében a készlet 35,238,000 bushel volt.

Kivitelű praemium búzára. Kuriózum gyanánt jegyezhetjük fel azt a jelentést, hogy Sonora állam (Mexico) rendszeres praemium fizet a buzákievitelre. Ennek székelyével az idén állítólag már 517,303 k. buzárt raktak hajóra Liverpoolka.

STATISTIKA.

Buzatermelés, bevétel és fogyasztás Angliában. Az alábbi összefoglalás főbb vonásában flinteli föl egy Angliában legújabbban megjelent statisztikai kimutatás eredményeit, mely kimutatás 1852-től 1888-ig terjed, tehát 37 évet ölel fel. — Ez a statisztika sok tekintetben igen érdekes és sok irányban nyújt anyagot a gonddalokozásra, még hazánk jelenlegi termelési viszonyaira nézve is.

A ki állékintl egyrészt Anglia jelenlegi buzátermelésének, másrészt a bevitelnek kimutatását, néméleg elő fog csodálkozni azon, hogy az alábbi statisztika azt mutatja, hogy Anglia, mely manapság par excellence buzáimportáló ország, ezelőtt saját termeléséből fedezte buzászükségletének legnagyobb részét.

Hogy manapság a vizonyok igen megfordítva állnak, az arra vezethető vissza, hogy egyrészt esőcként a buzával bevettelt terület, másrészt pedig egyáltalán fokozatosan növekedett a népesség száma. Jellemző példát nyújt az arra nézve, hogy egy ország egyre nagyobb mértékben elfordul a buzátermelésről, s azért nyilvánvaló teljes kárpótlást talál a fokozott intenzív ipari tevékenységben. Azt a nagy szerepet, a melyt manapság Amerika, Oroszország, India és Ausztrália a nemzetközi buzákereskedésben játszanak, csak akkor lehet igazán megérteni, ha tekintete veszköz Anglia saját termelésének igazán jelentékeny esőckésmint.

Der Weizenmehl-Import in Frankreich zeugt gegen das Vorjahr eine stetige Abnahme. In der Periode von 1. August bis 31. Oktober dieses Jahres wurden importirt 66,696 Meterzentner (davon 40,790 aus Ungarn) gegen 104,853 Meterzentner (davon 54,900 aus Ungarn) in der gleichen Periode des vorigen Jahres. Unter den Importländern figurirt Ungarn an erster Stelle.

Die Mehlfuhr Grossbritanniens aus Oesterreich-Ungarn umfasse im Oktober I. 38,245 Ctr., gegen 97,808 im Oktober 1887 und 171,614 Ctr. 1888. Aber nicht nur der Import aus Oesterreich-Ungarn, auch der *Gesamtmehlfuhr* Englands war im Oktober d. J. kleiner; er umfasse nur 1,199,823 gegen 1,704,375 resp. 1,698,900 Ctr. im selben Monate der Jahre 1888 und 1887. Eine Verhältnissmessung gleich gross Importabnahme weisen alle zehn Monate des laufenden Jahres auf, doch ist bemerkenswerth, dass die *Mehlfuhr Deutschlands* gleichzeitig eine namhafte Zunahme erfuhr, n. zw. von 429,178 Ctr. im Januar-Oktober 1887 auf 1,015,520 Ctr. im laufenden Jahre, eine Thatsache, die unsere Beachtung seitens der österreichisch-ungarischen Mühlen verdient.

Die sichtbaren Weizenbestände Amerikas betragen per 23. November 30,124,000 bushel und haben demnach gegen die vorangehende Woche (28,402,000) um 1,722,000 bushel zugenommen. — In der correspondirenden Woche des Vorjahres umfassen diese Bestände 35,238,000 bushel.

Exportprämie auf Weizen. Als Curiosum kann die Meldung verzeichnet werden, dass der Staat Sonora (Mexico) regereiche Prämie auf Weizen-Exporte bezahlt. Mit Hilfe derselben sollen in diesem Jahre bereits 517,303 Kz. Weizen nach Liverpool verschifft worden sein.

STATISTIK.

Weizen-Production, Import und Consum in England. Die nachfolgende Zusammenstellung zeigt in den Hauptzügen das Ergebniss eines neurestens in England erschienenen statistischen Anweises, der die Zeit-Periode vom Jahre 1852 bis inclusive 1889, also von 37 Jahren umfasst. — Diese Statistik ist in vieler Hinsicht höchst interessant und bietet Stoff zu Reflexionen in mannigfacher Richtung, auch in Bezug auf die dormaligen Productions-Verhältnisse unseres Landes. — Wer die Ergebnisse des dormaligen Weizen-Anbaues in England einerseits und andererseits die Import-Listen durchsieht, wird einermassen verwundert sein, aus nachfolgender Statistik zu entnehmen, dass in England, dem heutzutage weizenimportirenden Lande par excellence, ehemals der weitaus grösere Theil des Weizenbedarfes aus dem Eigenanbau gedeckt wurde. Dass die Verhältnisse heute gerade umgekehrt sind, ist sowohl auf die Abnahme des mit Weizen angebauten Areal, als auch auf die gleichzeitig progressiv erfolgte Zunahme der Kopfzahl der Bevölkerung zurückzuführen.

Wir haben hier ein markantes Beispiel dafür, wie sich ein Land immer mehr vom Weizenanbau abwendet und dafür in intensiverer industrieller Thätigkeit offenbar vollkommene Entschädigung findet. — Die grosse Rolle, die heutzutage Amerika, Deutschland, Indien und Australien in internationalen Weizen-Landspielen, wird erst durch die Betrachtung des ganz bedeutenden Rückganges, den die Eigen-Production England's erfahren, so recht erklärlich.

Év Jahrgang	Buzatermelés terület Weizenanbaufläche	Belföldi termés levonva a vetőmagot Heimische Production abzüg. Aushan	Buza- és lizstbevitel Import, Weizen und Aushan	Népesség Bevölkerung	A népesség fejenként fogyasztása a saját termelésből Consum per Kopf der Bevölkerung Aus dem Eigenanbau. Aus dem Importen
1852-53	4,658,731	10,453,464	5,902,000	27,511,144	3.03
1855-56	4,476,447	12,776,399	3,265,000	27,947,303	3.65
1860-61	3,992,657	9,556,012	10,023,968	28,900,043	2.75
1865-66	3,646,691	12,950,395	7,313,026	29,886,735	2.77
1870-71	3,761,457	15,047,554	8,008,839	31,299,067	2.47
1875-76	3,948,709	10,018,418	13,860,079	32,974,761	2.19
1880-81	3,057,784	8,504,462	16,182,210	34,788,471	1.85
1885-86	2,549,355	8,922,673	15,200,508	36,579,084	1.83
1888-89	2,661,226	8,572,268	18,873,445	37,688,292	1.81

A malomipar Görögországban az utóbbi 25 év alatt igen kifejlődött. A *görmalmok* száma, mely előbb 9 volt 168 főreérvél, ez idő alatt 50-re szaporodott fel 900 főreérvél, s e mellett még 30 malom dolgozik *évezőre* a legújabb gépekkel berendezve. Ennek fölöttán a lisztbetevelek a külföldről, főleg Ausztria-Magyarországból, északfelé megeseöskentek, s manapság már majdnem kizárólag orszáki a legfinomabb minőségekre szorítkoznak. Kétségtelenül dológ, hogy Görögország a szakszerű gabonatermelés, főleg Thessaliában, s malomiparának ezzel lépést tartó haladásával, behálható idő alatt egészen függetleníteni fogja magát a külföldi lisztbetevelektől. Jelenleg a beföldi gabona mellett Türk-országból és Oroszországból származótró ériknek fel, s a görög malom által előállított liszt oly tökéletesen megfelel a beföldi szük-ségletnek, hogy csak kevésbé jelentékeny mennyiségű finomabb liszt vitého be külföldről, még pedig, mint már említettük, Ausztria-Magyarországból.

Tudvalegőz 1888-ban volt Athenben a negyedik görög kiállítás, melynek az volt a czéja, hogy képet nyújtson az ország ez idő szerinti mineműnemen gazdasági és ipari tevékenységéről. A nagyobb gőzmalmok, főleg a Pirinéshelek azonban csak kötékel-lenül voltak képviselve a kiállításon. A legnagyobb részt a vidéki malomok szolgáltatták, a melyek — kivéve a finomabb lisztet — egyáltalán megfelelő minőségeket mutattak be.

A malomipar kifejlődésével kapcsolatosan leendőletet vett a *Hesztó-árak állapítása* is s noha az illető mühelyek Athenben és Pirinésben 1875 óta nem szaporodtak a népesség növekedésének megfelelően, a napi szükséglet teljesen ellátnakják, tökéletes mun-ka-képességűek s a külföldi gyártmányt a legfinomabb minőségek kivételével nélkülözhetőre tették; sőt néha az is megtörtént, hogy Türkországha visznek ki tisztánemieltek, ugyaztán lisztet.

Brazília malomipara. Brazília malmaiáról kü-vevényekről jelenli a Rio de Janeiroi amerikai konzulatus: Rio de Janeiroban pár év előtt egy malmot állítottak fel, mely a leg-utóbbi időben megnagyobbították. Ujában ismét egy angol tár-sság alapított két telepet 1.250.000 Strigban adaptálékével. Ezen ma-lom napokonként 216 tonna buzát őrvítel fel. A felszámlált buzát az Egye-sült-Államokból, Argentínából, Európából és Ausztráliából viszik be. A vállalkozók arra törekednek, hogy Ausztrália buzatermelését előmozdítsák és emeljük. 1886-ban a Rio grande do Sul taru-nyai jelentékeny mennyiséget termelt és 216,981 bushelt ki is vité. Ujában azonban a termelés ismét csökkent, mert az előál-ított buza tökéletlen volt, s így a szükségesség nyersanyag legna-gyobb részét újra importálni kell. A konzulatus már régebben kétséghozta, hogy Braziliában a malomipar valami kiváló fokra emelkedjék, s pénzügyileg is kielégítő eredményt mutasson fel. Ennek a kételkedésnek főleg az az oka, hogy a braziliai formány szorosan törekszik kereskedelmi szerződést kötni az Egyesült-Államokkal, a melyekben Brazília megkapná kávé- és cukorter-melésének természetes vevőit, ellenben Északamerika már kezde-őt fogva Dél- és Közép-Amerikában látja mezőgazdasági fölése-gek fővásárától.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapest, nov. 29. November havának volt főn-tarva, hogy több életet és életkétséget hozzon a piaci for-galomba. Hívésebb időkárrál áll be, s ez jobban befolyásolja a külföldi piacokat, minsem hinnék. Főleg Nagy-Britanniában késék a vevők mindjárt reagálni a hidegebb időjárás kezdetére, első sorban azért, mert ott a fogyasztás ilyenkor erősebben zen-költ föllépni, másrészt pedig azért, mert ilyenkor nagyobb ren-

Die Mühlenindustrie in Griechenland hat sich inden letzten 25 Jahren sehr entwickelt. Die Anzahl der *Dampf-mühlen* ist in diesem Zeiträume von 9 mit 168 Pferdestärken auf 50 mit 900 angewachsen, neben welchen noch 30 Mühlen mit *Wasserkraft* und neueren maschinellen Einrichtungen bestehen. In Folge dessen haben die ausländischen Mehlimporten, namentlich jene aus Oesterreich-Ungarn, empfindliche Ermäßigung erlitten und beschrän-ken sich heute fast nur noch auf die feinsten Sorten. Es steht ausser Zweifel, dass durch einen sachgemässen Getreidebau, namentlich in Thessalien, und bei einem gleichmässigen Fortschrei-ten der Mühlenindustrie sich Griechenland in absehbarer Zeit ganz von dem Bezuge ausländischer Mehle befreien lassen wird. Gegenwärtig wird nebst dem indischen Getreide solches aus der Türkei und Russland vermahlen, und das von den griechi-schen Mühlen erzeugte Mehl genügt dem indischen Bedarfe so vollständig, dass nur unbedeutende Mengen feineren Mehles aus dem Auslande und zwar, wie schon erwähnt, aus Oesterreich-Ungarn zur Einfuhr gelangen können.

Im Jahre 1888 hat bekanntlich in Athen die vierte griechi-sche Ausstellung stattgefunden; als deren Zweck es galt, ein Bild von gegenwärtigen Stande der gesammten wirtschaftlichen und gewerblichen Thätigkeit des Landes zu geben. Die grösseren Dampf-mühlen, insbesondere diejenigen von Triana, sind jedoch in dieser Ausstellung nur sehr unvollständig vertreten gewesen. Den Haupt-antheil stellten die Mühlen aus den Provinzen, welche — mit Ausnahme der feineren Mehle — durchgehends vollkommen ent-sprechende Waare geliefert haben.

Im Zusammenhange mit dem Aufschwunge der Mühlen-Industrie hat sich auch die *Weizenarab-Erzeugung* entwickelt, und obwohl die Zahl der betreffenden Werkstätten in Athen und Pe-rinäus seit dem Jahre 1875 sich nicht im Verhältnisse zum Anwach-sen der Bevölkerung vermehrt hat, vermögen sie doch dem tägli-chen Bedarfe zu genügen, sind vollkommen leistungsfähig und haben ausländische Erzeugnisse mit Ausnahme der feinsten Waare entbehren können; ja es erregt sich sogar hier und da der Fall, dass Weizenwaare, ebenso wie Mehl, in die Türkei ausgeführt werden.

Mühlen-Industrie Brasiliens. Ueber die Mühlen Brasiliens berichtet das amerikanische Konsulat in Rio de Janeiro Nachfolgendes: In Rio de Janeiro wurde vor einigen Jahren eine Mühle errichtet, die in jüngster Zeit eine Vergrösserung erfuhr. Neuerdings ist von einer englischen Gesellschaft ein zweites Eta-blissemnt mit einem Kapital von Strig. 1.250.000 gegründet worden. Diese Mühle kann per Tag 216 Tonnen Weizen vermahlen. Der verwendete Weizen wird von den Vereinigten Staaten, Ar-gentinien, Europa und Australien eingeführt. Die Unternehmer sind bestrebt, die Weizenkultur Brasiliens zu fördern und zu heben. Im Jahre 1886 produzierte die Provinz Rio grande do Sul ein erheb-liches Quantum und exportierte 216,981 Bushels. Aber neuerdings ist der Anbau zurückgegangen, denn der producierte Weizen zeigte Mängel und so ist es notwendig, den benötigten Holz-stoff zum grössten Theile einzuführen. Das Konsulat hat schon früher bezweifelt, dass die Mühlen-Industrie in Brasilien eine be-sondere Stufe erklimmen und ein finanziell befriedigendes Resultat erzielen könne. Die Gründe für diesen Zweifel sind haupt-sächlich, dass die brasilianische Regierung ängstlich bestrebt ist, einen Handelsvertrag mit den Vereinigten Staaten abzuschliessen, der Brasilien seinen natürlichen Abnehmer für seine Kaffee- und Zuckerproduktion erhalten soll, während hingegen Amerika seit jeher in Süd- und Central-Amerika den Hauptabnehmer für seine landwirtschaftlichen Ueberschüsse gesehen hat.

MARKTBERICHTE.

Budapest, 29. November. Dem Monate Novem-ber war es vorbehalten, mehr Leben und Interesse in den Markt-verkehr zu bringen. Es trat kühlere Wetter ein und davon lassen sich die auswärtigen Käufer desto stärker beeinflussten, als man gewöhn-lich anzunehmen geneigt ist. Namentlich in Grossbritannien sind die Käufer in der Regel sofort bereit, auf den Beginn kalter Wit-terung zu reagieren, zunächst weil, da erfahrungsgemäss der Consum stärker aufzutreten pflegt und dann, weil um diese Zeit gewisse Unregelmässigkeiten und Fluctuationen in den Zufuhren zu erwar-

Ezen tartózkodás a bevásárlás körül azonban a legközlelőbb időre nézve aligha fog befolyást gyakorolni malmainkra, mert a már előbb eladott nagy áru mennyiségekkel szemben, későbbiek egy fajtaúllal sinesseket, az őrlés pedig nagyon meg van szorítva; ehhez járul még, hogy a buzának lépest tartókat a liszt-árak emelkedésével, az őrlési egyenlet pedig olyan, hogy nagyobb engedményekre nem nyújt kilátást.

A befelldi fogyasztás tartósan jó, a mi a készáru-vételekkel legjobban világít ki; a helybeli piacokon az őrölt szénen énkébből lett és tekintve a minidámból nagyobbóbb fogyasztást a téli hónapokban, ugyanegek javulni igézik.

Takarnányáruhan, mindkét korpaajtájában, nagy volt a kereslet, a raktárak üresék és a mit határidőre kínáltak, azt szívesen vették. Különbösen durva korpa hányrúkt, mert az idei buzából csak igen csekély százeleket nyarmentéi szolgáltat.

Jegyzéseink a következők:

0	1	2	3	4	5	6	7	8
15.	14.70	14.40	14.	13.60	13.20	12.80	12.40	12.
			8 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{3}{4}$	9			
			11.60	9.80	—			

Fínou korpa 4.20 frt, durva korpa 4. — frt.

Berlin, november 24. Az őrölt kész buzában az utóbbi időben meglehetősen vonatolt volt. Egyrészt a helyi árak a folyó hóra igen magasak, semhogy tekintettel a szállítási díjak jelentékeny növekedésére további kompromisszumokat tennének, lehetővé Szászország és Közép-Németországba, másrészt azonban nem elég magasak arra, hogy más piacokról behozatásokat vonzanak.

A határidő-árak a mérvadó külföldi piacok jegyzésének megfelelően alakultak. Noha készletünknek majdnem fele átment már a fogyasztásba, a tavasszi szállításokra való report megartotta magát állással, minnőfogva a kereslet ezen határidőket iránt nagyon korlátozott maradt.

A készleket befelldi őrölt széken állnak, sőt még orosz minőségben is csekély a kínálat, s kíváltk eskik az Elbament állomásoknál kapható. Realizáló eladások folytán az árak $\frac{1}{2}$ márkát hanyatlottak, az ajánlatok azonban megnövekedtek és a korábbiaknál sokkal készsége fogadtatásra találtak. A centrime-neurók korlátozott eladásokat déloroz gőzököt rakományál által igyekének fedezni.

Ezen czikk helyzete egyáltalán epeségesz maradt, s lámogtatja azt a befelldi tartományok nagy szükséglete valamin az idei nagyon sovány arátlati eredmény, mert az idén még a keleti tartományok is, a metekik külföldön exportálni szoktak, arra utalvák, hogy szükségletükön gondoskodjanak. Ezen szükségletet arányban csekély jelentőségű a délorozországi kész és tavasszal hajóra raktató roszban, a mi összesen körülbelül 70,000 tonnáat tehet, történt vásárlások, mert még kérdéses, hogy mennyit jut azokból keltő közpüzünkra, s hogy egyáltalán hajóra lehet-e rakni ezt a mennyiséget.

London, nov. 23. A javulás a melyet a mult hét végén lehetett észlelni, ezen hét első napjában is tovább fejlődött, mert orosz és kaliforniai minőségek iránt énké kereslet számozott állandó árakon. Mindaddig még az időjárás hideg maradt, a szélrád hangulat is fenntartotta magát, az enyhébb időjárás beálltával azonban csökkent a kereslet, a nélkül, hogy a folyó árak is hanyatlottak volna. Megjegyzendő, hogy az enyhébb időjárás nem csupán nálunk, de egyuttal a kontinensen, Oroszországban és az Egyesült-Államokban is uralkodik, s mindentűt panaszokdnak a molnárok, hogy a liszt iránti kereslet jelentékeny enyvérgyászást jelent.

A mi különösen a lisztforgalmat illeti, konstatalható, hogy ebben a hónapban nagyobb a behozat, mint volt 1888 és 1887-ben. Az orosz hajóközlemények állandóak, de jelentékeny visszamaradnak az, emelt két évi megitt. Október 29-én (régí időszámítás) az orosz kikötőkön hajóra rakták:

1889	1888	1887
285,713	352,805	441,594

Az őszbevitel Angliába a november 16-án végződő héten 283,225 quarter husz 133,361 quarter liszt, összesen 417,154 befelldi volt, vagyis körülbelül 72,000 quarterrel több mint a mennyi idegen kenyérfaragva szükségünk van. A campagne megkezdése óta folyót 11 héten a behozatal hetenkénti átlag 386,400 quarter volt, szemben ezzel az, előző év megfelelő hetében 449,780 quarter, és 1887-ben 538,000 quarter.

Ezse Enthaltenskeit im Einkaufe dürfte jedoch für einige Zeit kaum ihre Wirkung auf unsere Mühlen ausüben, denn den grossen Vorräthen zufolge sind nur total geringere Läger zu allen Sorten und der stark reduzierte Betrieb gegenüber; zudem haben Weizenpreise gleichen Schritt mit der Erhöhung der Mehlhoimengen gehalten und die Mobilizität ist eine solche, die kaum grössere Conzessionen zulässig erscheinen lässt.

Der Consum in Inlande ist ein anhaltend guter, was aus den prompten Abnahmen am besten ersichtlich ist; auch an hiesigen Plätzen hat sich das Geschäft beiläufig und verspricht ansehnlich stets deslets besseren Consums in den Wintermonaten — consensils besser zu werden.

Futterstoffe hatten in beiden Kleieatungen gute Nachfrage, die Lager sind geräumt und was auf Termine angeboten war, wurde schlnak aufgenommen. Speziell grobe Kleie föhlt, da tier dieöshäufige Weizen davon nur eine äusserst geringe Procentation erzielte.

Wir notiren:

Nr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
15.	14.70	14.40	14.	13.60	13.20	12.80	12.40	12.	
				8 $\frac{1}{2}$	8 $\frac{3}{4}$	9			
				11.60	9.80	—			

Feine Kleie 4.20; grobe Kleie 4. —

Berlin, 24. November. Das Geschäft in Loew-Weizen war in letzter Zeit ziemlich schleppend, während die lokalen Preise für den laufenden Monat zu hoch, um in Hinblick auf die wesentliche Steigerung der Frachtarhen weitere Conzessionen nach Sachsen und Mittel-Deutschland zu gestalten und sie sind andererseits nicht hoch genug. Zufahren von anderen Plätzen heranzuziehen, Termin-Preise regeln sich entsprechend den Notirungen der massgebenden auswärtigen Märkte. Obzwar fast die Hälfte unseres Vorrathes in den Consum überzogen ist, hat die Export für Frühlager-Lösungen seinen hohen Stand behauptet und der Begehr für diesen Termin erlitt dadurch eine wesentliche Einschränkung.

Einheimische Roggen-Vorräthe sind knapp und selbst in russischen Sorten zeigt sich das Aussehen gering und ist hauptsächlich von den Elbe-Stationen erhältlich. Preise hatten in Folge von Realisations-Verkäufen M. $\frac{1}{2}$ verloren, indessen fanden die Offerte willige Aufnahme bei unseren Müllern und Begehrungs-Lieferanten. Die Contingente trachten ihre letzten Abgaben durch Beschaffung von südrossischen Dampfer-Ladungen zu decken. Die Position dieses Artikels heilt durchaus gesund und wird gestützt durch den starken Bedarf der inländischen Provinzen, sowie durch das heutige, recht schmale Ernte-Ergebniss, denn selbst die städtischen Provinzen, die sonst zu exportieren pflegen, sind neuer darant hingewiesen, für ihren Bedarf vorzuziehen. Im mit Vergleich mit diesen Erfordernissen sind die Künfte von süd-russischen Roggen für prompte und Frühlager-Verfertigung, die insgesamt etwa 70,000 Tonnem umfassen dürfen, von geringer Bedeutung, da es noch fraglich ist, wie viel davon rechtzeitg unsern Markt erreichen und ob überhaupt dieses Quantum zur Verschiffung wird gelangen können.

London, 23. November. Die Besserung, die sich zum Schlusse der letzten Woche bemerkbar gemacht hatte, entwickelte sich weiter in den ersten Tagen dieser Woche, da eine gute Nachfrage für russische und californische Sorten zu stetigen Preisen entstand. Dieses feste Haltung lieh an, solange die Witterung kalt blieb, doch mit Eintritt der milden Temperatur erlachte der Begehr, ohne dass indessen die laufenden Preise eine Ermässigung erfahren hätten. Es wird vermerkt, dass milderes Wetter nicht nur in unserem Lande, sondern zu gleicher Zeit weiter nördlich in Russland und in den Vereinigten Staaten vorherrscht und überall bekunnen sich die Mülller über die erhebliche Verminderung der Nachfrage für Mehl, denn bekanntlich bedeutet höhere Temperatur abnehmenden Brodconsum.

Speziell in Bezug auf den Mehlverkehr ist zu consensiren, dass die Einfahren dieser Campagne diejenigen der Jahre 1888 und 1887 betreffen. Die russischen Weizenverschiffungen sind zurück in die Woche endend, den letzten 28. Oktober (altlichen Styles) waren aus russischen Häfen verschifft:

1889	1888	1887
285,713	352,805	441,594

Die Gesamt-Importe nach England während der Woche endend mit 16. November umfassten 283,223 Quarter Weizen und Mehl gleich 133,361 Quarter, zusammen 417,154 Quarter, oder beiläufig um 72,000 Qr. mehr, als wir an fremden Brodstoffen benötigen. — In den 11 Wochen, die bis zum 11. November Campagne betragen die Importe durchschnittlich 386,400 Qr. per Woche, gegen 449,780 Qr. in der entsprechenden Woche des Vorjahres und 538,000 Qr. im Jahre 1887.

delenségek és ingadozások várhatóak a fölözatalban. A hó közepén tényleg élenkább kereslet mutatkozott a kontinens majd minden piacán, melyet azonban buza dögében elegendő készlettség fogadott, úgy hogy a külföldi illetőleg egészérséghez fűzött készletétünk ugyan, de figyelemre méltó áremelkedést nem. Az itteni buzapiacon azonban már élenkább mutatkozott a hangulatváltozás, mely kétszámra az áraknak bár lassú, de folytonos emelkedését eredményezte, az áraknak azonban véve figyelembe véve a figyelemre méltó áremelkedést nem. Az itteni buzapiacon azonban már élenkább mutatkozott a hangulatváltozás, mely kétszámra az áraknak bár lassú, de folytonos emelkedését eredményezte, az áraknak azonban véve figyelembe véve a figyelemre méltó áremelkedést nem. Az itteni buzapiacon azonban már élenkább mutatkozott a hangulatváltozás, mely kétszámra az áraknak bár lassú, de folytonos emelkedését eredményezte, az áraknak azonban véve figyelembe véve a figyelemre méltó áremelkedést nem.

A maga nemében megfontolásra érdemes az a fordulat, mely e hó folyamán a *lisztüzletben* ment végbe. Az, a mit e hó első felében a majdnem hiteltelen ármunkákkal az üzel, erőszakos megrázkodással körül övezteket, föltűnőtt mindazon adalmakat, a melyeket az ilet bizonyos való tekintettel lápták, s tönkretette mindazon reményeket, a melyeket az üzem körülzáródásig fűztek. Azonban, mint sok más esetben, úgy itt is kézt volt a fordulat, s emek be kellett kövöznie annak a pillanatban, a min nyilvánvaló lett, hogy a meglévő készletek egyáltalán nem álltak teljes arányban a kinnállat. A készletek/ vezetői statisztika idejekorán elosztatlta volna a homályt, mely az itteni piacokban a munkok átadó-képességét illetőleg egyidejű kétségkívül uralkodott. De fly statisztika hiányában a kétségnek huzamosabbnak kellett lennie, mintsem az szükséges és élveselhető lett volna, míg végre kinnállt, hogy a meglévő készletek mely a sürgős szállítást földözésére sem elégéségek többé. Legteljesebben kiválított az a finomabb lisztminőségnek, a melyekre nézve egy emlékeztetést hozni azt a jellemző tényt, hogy ugyanakkor, mikor a finomabb kinnállat az *Adria* hajói teljes rakományokkal indultak el, a sz. számú lisztet a helyi forgalomban 13.70 fital 100 kg.-kint helyben átadva kinnállt és adták el. Ha valaha tanulmány a forgalmi statisztika a budapesti malomokra, ugy bizonyára az volt, az október havára vonatkozó, mert ebből kinnállt, hogy októberben egy ötödél több ártományt küldtek el, mint a mennyi buza föltörött. Attól a pillanattól kezdve, midőn ezen és egyéb észleletek a helyesebb fölgölgömsnek nyitottak tét, az ártományt alakulása gyorsan és erőteljesen ment végbe. A javulásban résztvettek, valóban nem ok nélkül, többnyire a finomabb lisztet, a melyek iránt az itteni viszonyok között sokkal élenk érdekelték mutatkozott; számokban kifejezve ezt 60—70 krra lehet tenni per 100 kg., mert legmelyebb ártománytól számítva legalább is ennyivel javultak a finomabb minőségűek. Ezzel tehát, amny megpróbáltatás után, első győzelmet élvezhet a piac az üzem redukálásnak; azokra nézve, a kik nem restellik azt a kis ártományt, hogy messzebbre is tekintsenek, az igazán örvendetes momentum talán nem annyira a pillanattal javulásban rejlik, mert hiszen ez ismét gyorsan el is tűnhet, hanem inkább abban, hogy a most fönnálló üzemredukció még hetek és hónapok tartamára irásban kötelező.

Budapest, nov. 30. (Kálnoky és Simon). A lisztüzlet élenksége, melyről utolsó jelentésünkben megemlékeztünk, szakadatlanul tartós volt és valamennyi fajlára érvényesült. — A fogyasztás éppúgy mint a kereskedelem és spekuláció részletve a vételekben és így mainál azon helyzetben voltak, hogy ártárok fokozatosan emelkedtek.

Hogy nagyon üzletbarátunk mai jegyzéseinket magasaknak tartják, az majdnem magától értődött, mert először is a régebbi vételekkel még igen sok olcsó árú vesznek át, különben pedig náluk egyelőre nem forog fenn ok arra, hogy csak egy shillinggel is többlet fizessenek. Egyszerűen arra számítanak, hogy míg az előjegyzett mennyiség legnagyobb rész tengeren hajóra rakatott, még gyakran lesz alkalom a magyar malomok hajlékonyabbaknak tapasztalni.

ten sind. Thatsächlich kann gegen Mitte des Monats auf fast allen größeren Märkten des Continents mehr Nachfrage zum Vorschein, der allerdings eine genügende Versorgung mit Weizen gegenüberstand, so dass man in Bezug auf das Ausland wohl von einem gestiegenen Geschäft, aber nicht von wesentlichen Preissteigerungen sprechen kann. Auf dem hiesigen Weizenmarkt dagegen trat der Wechsel in der Stimmung schon prägnanter hervor. Er äusserte sich in einem langsamen, aber stetigen Steigen des Preises für Feinmehl, für die Bewegung, eine Bewegung, die für sich nicht ungerechtfertigt scheint, wenn man nimmt, dass die wöchentlichen Weizenzufuhren von 200,000 Metertzer zu Beginn des Monats auf 130,000 Mtr., dann 100,000 Mtr., und schliesslich auf 60,000 Mtr., sanken, ferner, dass die Mühlen sich nach längerer Zurückhaltung lebhafter um den Einkauf zu bewerben begannen. Die Zeit des Weizen-Überflusses auf dem hiesigen Marke ist vorüber. Offenbar haben wir für geraume Zeit eine geringere Alimentation zu erwarten, als die hiesigen Mühlen selbst bei dem reduzierten Betriebe verbrauchen und die Betrachtung dessen, dass der Platz nunmehr zum Theile darauf hingewiesen sein wird, von dem zu zehren, was seit der Ernte hier angesammelt und eingelagert wurde, mag nicht wenig dazu beitragen haben, in der zweiten Hälfte des Monats auf Seiten der Eigner jene Zureichtheit hervorzuheben, durch welche diese Periode gekennzeichnet wird. Unsere Marktbesucher in Frühjahrsweizen haben alle Ursache, sich auf Umschlag zu halten; belehnet ja jede Tonne Weizen, um welche der Wochenverbrauch die Zufuhren übersteigt, eine Schwächung ihrer Position, wenn auch mit dem dormaligen Stande der Dinge in Bezug auf das Frühjahr freilich noch bei Weitem nicht das letzte Wort gesprochen ist.

Denkwürdig in ihrer Art ist die Schwankung, die sich im Laufe des Monats im *Mehlgeschäfte* vollzogen hat. Was bis in die erste Hälfte des Monats an generalisiren Aenderungen des Geschäftes durch schier ungläubliche Preisansetzungen geleistet wurde, übertraf alle Befürchtungen, die in Hinsicht auf die heurigen Verhältnisse gelehrt, und machte alle Erwartungen zunichte, die an die rechtzeitige Einschränkung der Zufuhren gelehrt worden. Indessen, wie in vielen anderen Fällen, war auch hier der Umschlag nahe und er musste eintreten in dem Momente, da es offenbar wurde, dass die vorhandenen Vorräthe durchaus nicht in richtigen Verhältnissen standen zur Deckung der Nachfrage, welches auf dem hiesigen Platze eine zeitlang zweifellos in Bezug auf die Abgabe-Fähigkeit der Mühlen bestand, in Ermanglung einer solchen Statistik aber musste der Zweifel länger, als nötig und zuträglich war, bestehen, bis es sich endlich herausstellte, dass die vorhandenen Vorräthe selbst zur Erlöschung der dringlichen Lieferungen nicht mehr ausreichten. Dies ergab sich am markantesten für die feinen Mehlsorten, rücksichtlich welcher es genügt, an das bezeichnende Faktum zu erinnern, dass zur selben Zeit, da von Vienne die Schiffe der *Adria* mit voller Ladung abblimpfen, der Mehl im indischen Verkehr à fl. 13.70 per 100 kg. ab Budapest ausgehoben und verkauft wurde. Wenn jenseits, so war die pro Oktober zusammengestellte Verkehrs-Statistik der Budapester Mühlen lehrreich, denn dieselbe ergab, dass im Oktobe um ein Fünftel mehr an Mehlsprodukten versendet, als an Weizen vermahten wurde. Von dem Momente an, da diese und andere Beobachtungen der bessern Einsicht Raum gewährten, vollzog sich der Umschlag der Preisstände rasch und kräftig. An der Besserung participirten, und aus guten Gründen, zumeist Feinmehle, für die sich ein, für die Verhältnisse ungewöhnliches, theilnahmvolles Interesse regte; in Ziffern ausgedrückt, ist dasselbe 60—70 kr. per 100 kg. zu veranschlagen, denn mindestens um so viel erhöht sich jene Sorten von ihrem letzten Stande. Damit erfreut sich denn endlich der Markt, nach so mancher Heimsuchung, des ersten bescheidenen Erfolges der Betriebs-Reduction; für jene, die sich der kleinen Unbequemlichkeit unterziehen, etwas weiter auszublicken, mag allerdings das wahrhaft erfreuliche Moment nicht so sehr in der momentanen Besserung, die sich ja rasch wieder vorflüchtigen kann, sondern vielmehr darin liegen, dass die jetzt bestehende Betriebs-Reduction noch für die Dauer von Wochen und Monaten verliert und verschoben ist.

Budapest, 29. Nov. 1890. (Kálnoky & Simon). Die Lebhaftigkeit im Mehlgeschäfte, die wir in unseren letzten Berichten schilderten, hat ununterbrochen angehalten und erstreckte sich auf alle Sorten, Sowohl der Consum als auch Handels-Spekulation betheiligten sich am Einkauf und waren unsere Mühlen in der Lage ihre Preise successive zu erhöhen.

Dass unsere englischen Freunde die heutigen Notierungen zu hoch finden, versteht sich bennals von selbst, denn erstehen sie von früheren Käufen noch sehr viel billige Waare zu empfangen, ausserdem aber liegt für sie vorläufig nichts vor, was Veranlassung bieten würde, einen Shilling mehr zu bezahlen. Sie rechnen eben darauf, dass bis der größten Theil der in den obigen Quantitäten verschifft sein wird, sich noch viele Momente ergeben dürfen, die ungarischen Mühlen trübsal zu finden.

Amsterdam, 1889 nov. 23. F. Oelsner. Rozz helyben szilárd, határidőre változatlan 121 sh., Sebastopol 147, márcziusra 145/6, májusra 145/6.

Buza, határidőre alacsonyabb márcziusra 201, Minden helyföldi eredetű gabonában megelégedésen lányla volt az üzlet és senkiben sem lésztelen nem voltak kiváló emulitást érdemlő transzackozók.

Calcutta jergye: (Gulabauza 2. Rs. 2. 14. **Páterdó** buza loco 10 $\frac{1}{2}$ rs, rozz loco 7. **Antwerpen** jelenli: buza szilárd Amerika fres 18 $\frac{1}{2}$ a 19 $\frac{1}{2}$, dunai rozz 13 $\frac{1}{2}$ a 15 $\frac{1}{2}$ rs, tengeri változatlan. **Liverpool** jelenli: buza és liszt szilárd, tengeri $\frac{1}{2}$ a 1 pennyvel magasabb. Angol buza felhozatala **London**on volt:

100 grs külföldi:	38,000 grs angol árpa
800 " "	" " " zab
100 " "	25,000 " "
100 " "	40,700 " "

A rigai piacról igen olcsók voltak és magasabb árakat jegyeztek. főleg rozsról, melyért 77 a 80 Kop. fizetettel. Buza és rozz szilárd, kórlától forgalom mellett.

Amsterdam, 23. November 1889. (F. Oelsner.) Roggen loco fest, auf Termine unverändert, 121 Sh. Sebastopol 147, per März 145/6, Mai 145/6.

Weizen auf Termine niedriger, per März 201. In allen Getreidesorten inländ. Provinzen war das Geschäft ziemlich flau und besonders nennenswerthe Transactionen fanden weder darin, noch in Mehl statt.

Calcutta notirt Club-Weizen 2. Rs. 2.14. **Petersburg** Weizen loco 10 $\frac{1}{2}$ rs, Roggen loco 7. **Antwerpen** meldet Weizen fest. Amerika: Fres. 18 $\frac{1}{2}$ a 19 $\frac{1}{2}$ rs, Roggen Donau Fres. 13 $\frac{1}{2}$ a 15 $\frac{1}{2}$ rs, Mais unverändert. **Liverpool** berichtet Weizen und Mehl fest. Mais $\frac{1}{2}$ a 1 penny höher. Die Anfuhr engl. Weizens in **London** betrug:

100 grs. ausländ.	38,000 grs. Engl. Gerste
800 " "	" " " Hafer
100 " "	25,000 " "
100 " "	40,700 " "

Der Markt in **Riga** war sehr animirt und höher, besonders für Roggen, wofür 77 a 80 Kop. bezahlt wurde. Weizen und Gerste fest bei beschränkten Umsätzen.

Ein Londoner Haus,

langjährige Vertreter einer der ersten Budapester Mühlen, mit grosser Kundschaft in ganz England, Schottland und Irland sucht ausserdem mit einer guten leistungsfähigen Ungarischen Provinz- oder Oesterreichischen Mühle in Verbindung zu treten. Reflectirende belieben zu schreiben unter L. W. F. B. 71 Eastcheap London E. C.

Eladó gépek.

- 1 drb 12 löerejű Siegl-féle fekvő gőzgép.
- 2 " finom dercezisztító-gép Hugonmeyer K. számmal.
- 5 " 7. sz. Ganz-féle daráló hengerezők.
- 5 " Ganz-féle 17. sz. őrlő-szék.
- 2 " Karsch-féle daráliszító-gép, használt, a lejobb állapotban és a legolcsóbb árak mellett kaphatók.

BENDEL GUSZTAVNÁL

Budapest, Váci-körút 80. sz.

Zu verkaufen.

- 1 St. 12 HP Siegfache Stahlabdampfmaschine.
- 2 " C. H. Kessel-Dunstpump-Maschine.
- 5 " Nr. 7. Ganz'sche Schrotstühle
- 5 " Ganz'sche Ringstühle.
- 2 " Karsch'sch Griesputzmasch. in gebrauchtem, jedoch vollkommen betriebsfähigem Zustande billigst bei

GUSTAV BENDEL

Budapest, Váci-körút 80. sz.

KOLLERICH PAL ÉS FIA

császári és királyi udvari szállítók.

Élő magyar sodronyszövet-főműt és SZITAÁRU-GYÁRA

Budapest, IV. Ferencz-József-rakpart 21. sz.

Ajánlja számos kiállításon előrelépő éremmel kitüntetett gyártmányait. A valódi Dufour-féle svájci selyemszita-szövet főrártára.

Stadler Mihály

BUDAPEST

váci-körút 39. szám.

Készít mindennemű vas-és rézsodrony-szövetet, fonatot málnok részére, továbbá rostákat, szitákat, kerítéseket, ablakrostelyzatokat stb. gyári árakon.

PÜR COMMISSIONS-LAGER

aller gangbaren Producte

empfehlen sich

F. OELSNER, Amsterdam.

BAAR-VORSCHÜSSE

in jeder Höhe

gibt auf Waaren aller Art,

besonders auf

STAPEL-ARTIKEL

F. OELSNER, Amsterdam.

BRÜDER BERGER

Jutewaaren- u. Säckefabriks-Niederlage

Budapest, V., Árpád-utca Nr. 12.

Telegramm-Adresse: Sigber, Budapest.

Empfehlen ihr reichassortirtes Lager in Mehl-, Kleie- und Getreide-Säcken. Manipulations-Säcken aus prima Doppelsegel und Doppelwisch. Decktüchern, natur und imprägnirt.

Jute- und Hanfspagaten etc.

Prompteste, solideste u. billigste Bedienung.

Meine Maschinenoele,

welche bei ersten Etablissemants mit bestem Erfolge in Verwendung sind, empfehle ich der Aufmerksamkeit der p. t. Dampf-mühlen, ebenso meine Kammdröfete etc. mit Garantie für beste Bedienung.

CARL J. KRAUS

Budapest, Dorotheagasse 6.

Haupt-Niederlage von Schmieroelen, Petroleum, Fettwaaren und Desinfektionsproducten.

ANT. OETL'SCHE

Eisengiesserei u. Maschinenfabrik
Budapest, VII., Bethlen-tér 4

empfehle ihr Erzeugnisse, insbesondere:

Bau- u. Maschinennguss

nach eigenen Modellen oder Zeichnungen,

technische Einrichtungen,

Transmissionen, Röhren

und sonstige Eisen-Constructionen.

Zeichnungen und Kostenanschläge gratis und franco.

Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény-társulat.

Salgó-Tarjáni

darabos- (tömör) és koczka-szén háztartások számára, továbbá akna-szén gyári czelokra

kötött minőségben és a legelőszöb árak mellett szállítatik Budapesten, valamint minden vasuti állomásra. — Megrendelések Budapestre az igazgatósághoz (V. ker., József-tér 14. sz. alatt) intézendők és pontosan fogantositatnak.

A Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény-társulat igazgatósága
Budapest, V. ker., József-tér 14. szám.

Magy. kir. szab.

bőr- és gép-szj-gyár

SCHMITT ADOLF ÉS TÁRSA

Budapest, Nagy-Bossány, Bécs, München

ajánlanak saját gyártmányú leg-
jobbakkal élmet**gép-szjakat**csak elsőrendű bőrből készült egy-
szerű, kettős és hármasszerű,
mindenemű kőb- és varrószj-
jakat, valamint croupon- és limsa
bőröket. Mindig nagy választék-
ban, készletben.

Nűj-csatorák. * Nűj-szegesek.

Gyár:

Budapest, Kerepesi-ut 64.

Raktár:

Zrinyi-utca 4. szám.

Kön. ung. priv.

Leder-u. Maschinen-Riemenfabrik

ADOLF SCHMITT & Co.

Budapest, Nagy-Bossány, Wien, München

empfehlen ihre selbsterzeugten,
für die besten anerkannten**Lederriemen**nur aus prima Keraleder von ein-
facher, zweifacher und dreifacher
Stärke, alle Arten von Blind-
und Nührriemen, Croupon- und Alum-
hüte. Stets grosses Lager vor-
rätig.

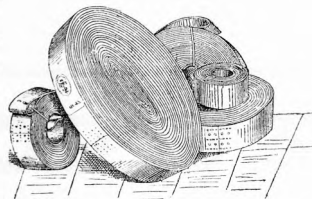
Kiemenschrauben. * Kiemenrieten.

Fabrik:

Budapest, Kerepesi-út 64.

Niederlage:

Zrinyi-utca 4. szám.

Müllereimaschinen und Mühlenbau

für Weizen, Korn und Hirse.

A. BESSER, Wien, Währing, Frankgasse 7.

RIGLER József Ede

papírnemű

és gép-levél-boríték

gyára

BUDAPEST

VI. ker.,

Rózsa-utca 55.

RIGLER JÓZSEF EDE

ELŐBB

Posner Károly Lajos.Író- és rajzeszközök, üzleti könyvek, nyomtatványok,
albumok, feliratok és dísz tárgyak nagy választéka**BUDAPEST**

V. kerület, Erzsébet-tér 19. szám

bálvány-utca sarkán.

RIGLER József Ede

gyártelepének

fiók-üzlete:

BUDAPEST

IV. ker.,

Kecskeméti-utca

13. szám.

